

แนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุน
งานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ณัฐภูมิ ฉัตรภูมิ
หัวหน้ากอง ศูนย์การกำลังสำรอง

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2568

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนงาน
ด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย พันเอก ณัฐภูมิ ฉัตรภูมิ

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2568 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ ดีมาก

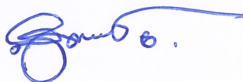
พลตรี

(เกียรติชัย โอภาโส)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

(สุเทพ ยิ่งยืน)

ประธานกรรมการ

พันเอก

(หาญพล เพชรม่วง)

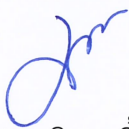
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ปราโมท หม่อมศิลา)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(มนทิรา ยิ้มสมบุญ)

กรรมการ

พันเอกหญิง

(นวลสมร จรวงษ์)

กรรมการและเลขานุการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก ญัฐภูมิ ฉัตรภูมิ
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศเพื่อสนับสนุนงานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
วันที่	9 กันยายน 2568 จำนวนคำ : 11,261 จำนวนหน้า : 38
คำสำคัญ	ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ, จังหวัดชายแดนภาคใต้
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ (GEOINT) เพื่อสนับสนุนงานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานด้านการข่าวในพื้นที่ ซึ่งได้พบปัญหาและข้อจำกัดสำคัญหลายประการในการดำเนินงาน จึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีศักยภาพในการสนับสนุนภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ข้อจำกัด และปัญหาของระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการวางแผนและตัดสินใจทั้งระดับยุทธการและยุทธวิธี ช่วยให้มองเห็นภาพสนามรบชัดเจนและได้ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่แม่นยำ อย่างไรก็ตาม สภาพแวดล้อมและลักษณะเฉพาะของพื้นที่ย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้งานระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ โดยเฉพาะด้านความต้องการเทคโนโลยีทันสมัย การสนับสนุนจากภาครัฐ และการพัฒนาขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ ถึงแม้งานด้านข่าวกรองเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อสนับสนุนการวางแผนและปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่ต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Nattapoom Chatpoom

TITLE: Guidelines for Developing Geospatial Intelligence (GEOINT) Systems to Support Security Operations in Thailand's Southern Border Provinces.

DATE: 9 September, 2025 **WORD COUNT :** 11,259 **PAGES :** 38

KEY TERMS: Geospatial Intelligence, Thailand's Southern Border Provinces

CLASSIFICATION: Unclassified

This research aims to examine ways to enhance the Geospatial Intelligence (GEOINT) system to support security operations in Thailand's southern border provinces. Based on direct experiences in intelligence operations, several critical issues and limitations were identified, prompting the need to enhance GEOINT capabilities effectively. The study analyzes the current situation, constraints, and practical problems to propose suitable improvement strategies. Findings show that GEOINT significantly supports strategic and tactical decision-making by providing clear battlefield visualization and accurate spatial data. However, the unique environment of the southern border provinces impacts GEOINT operations, particularly in technology needs, government support, and personnel training. Although intelligence is only one aspect of regional security solutions, it is crucial for building reliable data to effectively support planning and operations, thus contributing toward lasting peace and stability in the area.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาของคณาจารย์วิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ตลอดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบคุณ พันเอก หาญพล เพชรม่วง ผู้อำนวยการกองข่าว กองทัพภาคที่ 4 ที่กรุณาสันนิษฐานข้อมูล และถ่ายทอดประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำวิจัยฉบับนี้ และ พันเอกหญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ ติดตามความก้าวหน้า และตรวจสอบแก้ไขงานวิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ พลตรี เกียรติชัย โอภาโส ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบกตลอดจน พันเอก สุเทพ ยิ่งยืน ประธานคณะกรรมการสอบเอกสารวิจัยส่วนบุคคล พันเอก ปราโมท หม่อมศิลา และ พันเอกหญิง นवलสมร จรวงษ์ คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัย ที่ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอแสดงความเคารพและขอบคุณอย่างสูงต่อวีรชนผู้เสียสละชีวิตในการรักษาความสงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงทุกท่านที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ อีกทั้งเจ้าหน้าที่งานด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้สนับสนุนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ ตลอดจนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	5
บทที่ 2 บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บริบทด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	7
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานด้านระบบข่าวกรอง	9
ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ (GEOINT)	14
โครงสร้าง/ภารกิจของสำนักอำนวยการข่าวกรอง	17
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภาค 4 ส่วนหน้า	
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 บทวิเคราะห์	
สถานการณ์การใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในปัจจุบัน	21
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	
ข้อจำกัดและปัญหา ในการใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ	25
ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	
แนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนงาน	28
ด้านความมั่นคง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	
บทที่ 4 บทอภิปรายผล	
ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ	31
เปรียบเทียบกับทฤษฎีข่าวกรอง	33
เปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	37
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	38
เอกสารอ้างอิง	
ภาคผนวก	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2 Leavitt's Diamond Model	10
ภาพที่ 3 วงรอบข่าวกรอง	10
ภาพที่ 4 ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ	14
ภาพที่ 5 ข่าวกรองภูมิสารสนเทศกับการใช้งาน	15
ภาพที่ 6 ฐานข้อมูลขนาดใหญ่(BIG DATA)	16
ภาพที่ 7 ผังการจัดของสำนักอำนวยการข่าวกรอง กองอำนวยการรักษา ความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า	17
ภาพที่ 8 เจ้าหน้าที่ข่าวกรองทดสอบเครื่องมือสำหรับทำข้อมูล	27
ภาพที่ 9 ความเชื่อมโยงของระบบงานข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ในกองบัญชาการกองทัพไทย	32
ภาพที่ 10 องค์ประกอบโดยรวมของข่าวกรองภูมิสารสนเทศ	33
ภาพที่ 11 วงรอบข่าวกรองในการนำไปใช้	34
ภาพที่ 12 ความเชื่อมโยงของระบบงานข่าวกรองทางทหาร	35
ภาพที่ 13 การใช้ข่าวกรองค้นหาเป้าหมายของประเทศอิสราเอล	36

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ซึ่งยุทธศาสตร์นี้เน้นการสร้างสังคมที่มั่นคงและปลอดภัย โดยเฉพาะการปกป้องผลประโยชน์ของชาติและการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการปัญหาความมั่นคงในระดับชาติ ในการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย มีเอกราช และอธิปไตยและมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม และชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรที่มีใช้รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง ถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลัก ที่นำไปสู่จุดหมายที่เป็นรูปธรรมในระยะ 20 ปี ซึ่งมีแนวเป้าหมายดำเนินการ “ปัญหาเก่าหมดไป ปัญหาใหม่ไม่เกิด” เอื้อไปสู่การบริหารประเทศมากยิ่งขึ้น โดยมีแผนย่อยเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง มีแนวทางในการพัฒนาที่สำคัญหลายประเด็น ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นจัดการกับเงื่อนไขปัญหาเดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเผื่อระวังไม่ให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น ผลักดันยุทธศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นำไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบงานข่าวกรองแบบบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรองทั้งด้านบุคลากร ยุทโธปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570) ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนความมั่นคงแบบองค์รวม มุ่งเน้นการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงในทิศทางเดียวกันทั้งด้านความมั่นคงของรัฐและมนุษย์ ให้สามารถบริหารความเสี่ยงได้ทันท่วงที โดยมีกลยุทธ์เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สอดคล้องกับงานวิจัยคือ การเพิ่มประสิทธิภาพการเผื่อระวังความปลอดภัย

การเฝ้าตรวจพื้นที่เสี่ยง การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและหมู่บ้าน ควบคู่กับการพัฒนา ระบบงานด้านข่าวกรองและฐานข้อมูลด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งยกระดับ ชีตความสามารถการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง ให้สามารถป้องกัน สกัดกั้น และ ยับยั้งการก่อเหตุรุนแรง และการกระทำผิดในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการแก้ไขปัญหายาเสพติด และภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า เป็นหน่วยงานหลัก ในการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในงานด้านข่าวกรอง ได้ออกแบบ กลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพงานข่าวกรองและบูรณาการฐานข้อมูลในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ มุ่งเน้นปฏิบัติงานข่าวเชิงลึก และการบูรณาการงานด้านการข่าว เชื่อมโยงกับระบบงาน ข่าวในทุกกระบบ เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและงานด้านความมั่นคงในพื้นที่

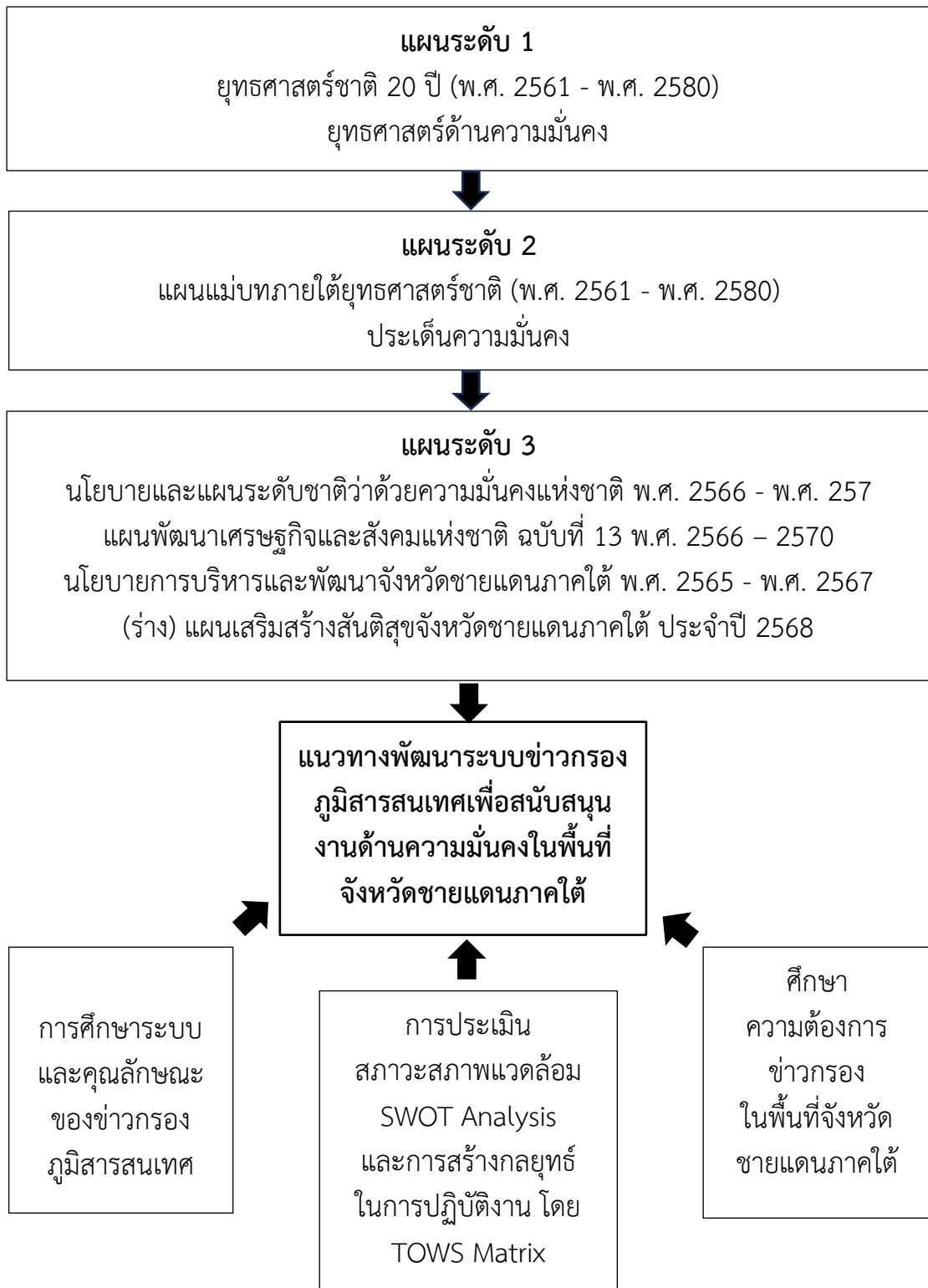
ระบบข่าวกรองเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (Geospatial Intelligence หรือ GEOINT) คือ ระบบข่าวกรองที่ได้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ภาพสัญญาณ จากข้อมูล ภูมิสารสนเทศที่หลากหลายรูปแบบ และลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ โดยอ้างอิง ทางภูมิศาสตร์กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผ่านระบบการวิเคราะห์โดยมนุษย์และ เครื่องจักร เพื่อแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่ สนับสนุนให้เห็นภาพสนามรบด้านการข่าวที่ชัดเจน และครอบคลุมทุกมิติ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถวางแผนปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยง เพิ่มความแม่นยำและ ตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว

ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินปฏิบัติหน้าที่ ในส่วนของสำนักอำนวยการข่าวกรอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (สขว.กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ห้วงปี พ.ศ. 2563 - 2565 โดยมีภารกิจที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเครื่องมือและข้อมูลด้านการ ข่าว ให้กับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ รวมทั้งเคยปฏิบัติงานในกองกำลังทหารพราน ซึ่งเป็นหน่วยประจำพื้นที่ รับผิดชอบในการป้องกันไม่ให้เกิดการก่อเหตุความรุนแรงในพื้นที่ จำเป็นต้องอาศัยงานด้านการข่าวที่ชัดเจน และทันต่อเวลา จึงมีความสนใจที่ต้องการ พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้หน่วยระดับอำนวยการ จนถึงหน่วย ปฏิบัติสามารถมองเห็นภาพสนามรบด้านการข่าวที่เหมือนกัน สามารถตอบสนองต่อ สถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำและมีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ จะช่วยให้บังคับบัญชาสามารถวางแผนการปฏิบัติ โดยมีฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน และเพิ่มโอกาสในความสำเร็จของภารกิจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาข้อจำกัดและปัญหา ในการใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนงานด้านความมั่นคง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้วิธีการเข้าถึงเอกสารเป็นแนวทางในการวิจัย โดยใช้รูปแบบตามที่วิทยาลัยการศึกษากำหนด

2. **ขอบเขตการศึกษา** ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการงานด้านข่าวกรองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และคุณลักษณะการใช้งานของระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ โดยกำหนดระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2567 ถึงเดือนมิถุนายน 2568

3. **เก็บรวบรวมข้อมูล** สืบค้นข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ รวมทั้งการเก็บข้อมูลจากบุคลากรที่ทำงานด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ใช้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้วย SWOT Analysis และเครื่องมือ TOWS Matrix สำหรับสร้างกลยุทธ์ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

5. ขั้นตอนการดำเนินการ

กิจกรรม \ ระยะเวลา	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68
เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อการวิจัย	↔							
สอบการนำเสนอโครงร่างเอกสารวิจัย		↔						
ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหา			↔	↔				
การวิเคราะห์, สังเคราะห์ข้อมูล					↔			
การสรุปผลการวิจัย						↔		
การนำเสนอผลการวิจัย							↔	
จัดทำรูปเล่ม								↔

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงสถานการณ์การใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาของการใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. ทราบแนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนงานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 2

บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ยังคงเป็นปัญหาความมั่นคงที่ซับซ้อนและต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายสิบปี ปัญหานี้เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา และความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน ในปัจจุบัน เหตุการณ์ในพื้นที่ยังคงมีลักษณะของการก่อความไม่สงบ (Insurgency) โดยกลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน และอาชญากรรมที่แฝงตัวอยู่ในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการก่อเหตุรุนแรง เช่น การลอบวางระเบิด การลอบยิง และการก่อวินาศกรรมที่พุ่งเป้าไปยังเจ้าหน้าที่รัฐ โครงสร้างพื้นฐาน และประชาชนผู้บริสุทธิ์ ความซับซ้อนของปัญหาทำให้การแก้ไขจำเป็นต้องใช้การพัฒนางานด้านข่าวกรองในการสนับสนุนภารกิจการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในเชิงยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริบทด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ยังคงเป็นความท้าทายสำคัญที่มีผลกระทบทั้งต่อความปลอดภัยของประชาชน เศรษฐกิจ และการพัฒนาพื้นที่ในระยะยาว ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความไม่สงบยังคงเป็นปัญหาทางการเมือง ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศาสนา และเศรษฐกิจ ซึ่งมีการสะสมมานาน นอกจากนี้ การเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อความไม่สงบยังคงเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้สถานการณ์ซับซ้อนยิ่งขึ้น รัฐบาลไทยได้พยายามดำเนินมาตรการหลายด้านเพื่อแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทหารและพลเรือน การเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่ และการใช้กระบวนการสันติวิธีเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ยังพบอุปสรรคจากความไม่ไว้วางใจระหว่างชุมชนและรัฐ รวมถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ไขปัญหาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของประชากรในพื้นที่

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งจัดการกับเงื่อนไขปัญหาที่มีอยู่เดิมทั้งปวงให้หมดสิ้นไป และเฝ้าระวังมิให้เกิดเงื่อนไขใหม่ขึ้น โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา มาเป็นกรอบแนวทางนำในการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันปัญหา ตลอดไปจนถึงการผลักดันยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

ไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุอย่างแท้จริง พร้อมนำความสงบสันติสุขอย่างยั่งยืนกลับคืนสู่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนทั้งประเทศ และนานาชาติต่อไป¹

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2567 - 2570) ได้กำหนดนโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นการลดการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสีย การพัฒนาทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเสริมสร้างความปลอดภัยและจัดเงื่อนไขความรุนแรง ผ่านการเสริมสร้างความสามารถในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สร้างความเข้มแข็งของชุมชนและหมู่บ้าน²

แผนปฏิบัติการราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกองทัพบก ได้กำหนดกลยุทธ์ย่อย ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการรักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังความปลอดภัย การเฝ้าตรวจพื้นที่เสี่ยง การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและหมู่บ้าน ควบคู่กับการพัฒนาระบบงานด้านการข่าวกรองและฐานข้อมูลด้านความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการชายแดนด้านความมั่นคง ให้สามารถป้องกัน สกัดกั้น และยับยั้งการก่อเหตุรุนแรงและการกระทำความผิดในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดและภัยแทรกซ้อนอื่น ๆ³

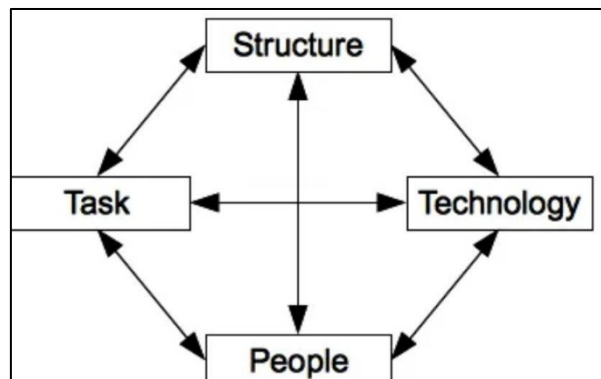
จีนีเพ็ญ ศิริชัย ได้สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรประกอบไปด้วย 3 แนวทาง คือ 1) การทบทวนโครงสร้างของคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คปต.) และคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการอำเภอ (ศปก.อ.) โดยการบูรณาการการทำงานและการสื่อสารร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ทำงานด้านสื่อ ผู้นำและประชาชนในพื้นที่พร้อมทั้งการกำหนดเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหา 2) การแต่งตั้งคณะทำงานอิสระในการแก้ไขปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ เพื่อให้มีการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่องแม้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือผู้กำหนดนโยบายทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น 3) การมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของสังคม เพื่อสร้างและพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีการเจริญเติบโตโดยสมดุลสอดคล้องกับต้นทุนและศักยภาพของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้⁴

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานด้านระบบข่าวกรอง

พระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้ให้ความหมายของ “การข่าวกรอง” คือการดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งหมาย กำลัง ความสามารถและความเคลื่อนไหว รวมทั้งวิถีทางของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์การใด ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่อาจกระทำการอันเป็นพฤติกรรมเป็นภัยคุกคาม ทั้งนี้ เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์แห่งรัฐและให้รัฐบาลนำมาประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายแห่งชาติ⁵

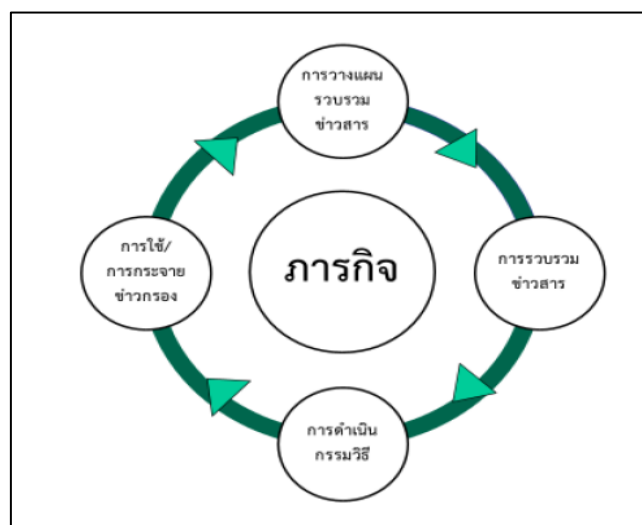
แนวสอนวิชาการข่าวกรอง ได้อธิบายถึงข่าวกรองไว้ว่า ข่าวกรองทางทหารเป็นข่าวกรองที่เกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคง กิจกรรมทางทหาร หรือที่เกี่ยวข้องกับการทหารของต่างชาติ รวมถึงภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งมีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย การวางแผน การปฏิบัติ และกิจกรรมทางทหาร ข่าวกรองทางทหารเป็นข่าวกรองสำหรับนำมาใช้ในการวางแผนข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ ข่าวกรองทางยุทธวิธี และข่าวกรองเพื่อความมั่นคง 1) ข่าวกรองทางยุทธศาสตร์คือ ข่าวกรองที่ศึกษา รวบรวม และดำเนินการวิธีต่อข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดนโยบายและการดำเนินการด้านการเมือง การต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา วิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี การทหาร และอื่น ๆ ของกลุ่มประเทศ ประเทศ และตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งมาจากภายนอกประเทศ รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องจากภายในประเทศ ที่มีอิทธิพลต่อสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงของชาติ รวมถึงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ ยุทธศาสตร์ทหาร ตลอดจนนโยบายและแผนของกองทัพให้บรรลุตามพันธกิจ 2) ข่าวกรองทางยุทธวิธีคือ ข่าวกรองที่รวบรวมและดำเนินการวิธีเกี่ยวกับการปฏิบัติและขีดความสามารถฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติการ เพื่อกำหนดหนทางปฏิบัติที่เป็นไปได้ของฝ่ายตรงข้ามในทุกรูปแบบที่จะกระทำต่อฝ่ายเรา ที่ผู้บังคับบัญชาต้องการใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติทางยุทธวิธี ความมุ่งหมายในการใช้ข่าวกรองทางยุทธวิธี เพื่อนำไปสู่การประมาณการที่จะลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับผลกระทบต่อความสำเร็จของภารกิจให้เหลือน้อยที่สุด ใช้ข่าวกรองทางยุทธวิธีเพื่อกำหนดข้อตกลงใจ เพื่อให้บรรลุภารกิจ 3) ข่าวกรองเพื่อความมั่นคง คือ ข่าวกรองที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในของชาติ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการก่อการร้าย เพื่อสนับสนุนภารกิจในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ของชาติ และการพัฒนาประเทศ⁶

Harold J. Leavitt นักวิชาการด้านการจัดการและพฤติกรรมองค์กรที่มีชื่อเสียง ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ และต่อมาได้มีการปรับมาใช้ในงานด้านข่าวกรอง เรียกว่าระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ (The System Intelligence) โดยอาศัยการทำงานแบบองค์รวมขององค์ประกอบต่าง ๆ โดย Leavitt's Diamond Model แสดงการทำงานขององค์ประกอบระบบ เช่น คน เทคโนโลยี โครงสร้าง และ กระบวนการ⁷

ภาพที่ 2 Leavitt's Diamond Model ที่ปรับมาใช้กับงานด้านข่าวกรองให้เป็นระบบ

ในกองทัพไทย การปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการข่าวกรอง โดยทั่วไปแล้ว จะปฏิบัติไปตามวงรอบข่าวกรอง ตามภารกิจของหน่วย อย่างต่อเนื่องไม่สิ้นสุดจนกว่า ภารกิจนั้นจะบรรลุหรือเปลี่ยนแปลงไป โดยทั่วไปแบ่งเป็นออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนรวบรวมข่าวสาร (Planning and Directing) 2) การรวบรวมข่าวสาร (Collecting) 3) การดำเนินการกรรมวิธีต่อข่าวสาร (Processing) 4) การกระจายและการใช้ข่าวสารและข่าวกรอง (Disseminations and Using)

ภาพที่ 3 วงรอบข่าวกรอง (Intelligence Cycle) ตามหลักนิยมกองทัพไทย

การรวบรวมข่าวสาร คือ การให้ได้มาซึ่งข่าวสารที่ต้องการ โดยทั่วไปแล้วจะกระทำได้อย่างมากที่สุด เพราะจะถูการต่อต้านการข่าวกรองจากฝ่ายตรงข้ามอยู่เสมอ การรวบรวมข่าวสารจะเกิดขึ้น หลังจากการพิจารณาเลือกเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารตามแผนรวบรวมข่าวสาร เพื่อให้การรวบรวมข่าวสาร เป็นไปตามความต้องการที่แท้จริง และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยแบ่งประเภทของงานข่าวกรอง (Intelligence Disciplines) ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญได้ 7 ประเภท ดังนี้

1. ข่าวกรองทางบุคคล (Human Intelligence: HUMINT) เป็นการรวบรวมข่าวสารโดยบุคคลที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการ ปฏิบัติการและฝ่ายตรงข้าม มักใช้ ยืนยัน/ปฏิเสธ หรือเพิ่มเติมข่าวสารที่ได้รับมาจากแหล่งข่าวอื่น การข่าวกรองทางบุคคลในการปฏิบัติการทางยุทธวิธีนั้น มีความมุ่งหมายเพื่อการพิสูจน์ทราบ หน่วย เจตนา รัณนธ์ การประกอบกำลัง กำลัง การวางกำลัง ยุทธวิธี ยุทธโศปกรณ์ และขีดความสามารถของฝ่ายตรงข้าม

2. ข่าวกรองทางสัญญาณ (Signal Intelligence: SIGINT) เป็นผลผลิตที่ได้มาจากการรวบรวม กำหนดที่ตั้ง วิเคราะห์ และรายงานการดักจับสัญญาณ สามารถรวบรวมข่าวสารได้ใกล้เคียงกับเวลาที่ เกิดขึ้นจริง ข่าวกรองทางสัญญาณ (SIGINT) มักจะนำไปใช้ประกอบเพื่อยืนยันกับข่าวกรองจากแหล่งข่าวอื่น ๆ การรวบรวมข่าวกรองทางสัญญาณ มี 2 ลักษณะ คือ การดักจับสัญญาณ (Signals Intercepts) ซึ่งการค้นหา ดักจับ และพิสูจน์ทราบสัญญาณคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของฝ่ายตรงข้าม และการค้นหาทิศทาง (Direction Finding: DF) เพื่อดักจับและกำหนดที่ตั้งของฝ่ายตรงข้าม

3. ข่าวกรองทางการภาพ (Imagery intelligence: IMINT) เป็นข่าวสารทางเทคนิค ภูมิศาสตร์ และข่าวกรองที่ได้รับจากการตีความ หรือวิเคราะห์ภาพถ่าย ซึ่งข่าวกรองทางการภาพจะเป็นการแปลงข่าวสารจากภาพถ่ายให้เป็นข่าวสารที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติ เป้าหมาย ที่ตั้งทางทหาร หรือพื้นที่สนใจอื่น ๆ และเป็นข่าวกรองประเภทที่สำคัญ ทำให้ผู้บังคับบัญชาได้มองเห็นพื้นที่ปฏิบัติการใกล้เคียงกับเวลาที่เป็นจริงได้มากที่สุด สามารถตอบสนองต่อความต้องการข่าวสารวิกฤติของผู้บังคับบัญชา (CCIRs) ได้เป็นอย่างดี

4. ข่าวกรองภูมิสารสนเทศ (Geospatial intelligence: GEOINT) หมายถึง การใช้ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ภาพ ร่วมกับข้อมูลทางภูมิสารสนเทศ เพื่ออธิบาย ประเมิน และแสดงคุณลักษณะทางกายภาพ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่อ้างอิงภูมิศาสตร์บนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ภาพ (Imagery) หมายถึง ภาพหรือการนำเสนอคุณลักษณะตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น หรือวัตถุและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูล

ตำแหน่งที่ได้รับมาพร้อมกับภาพหรือการนำเสนออื่น ๆ ภาพหรือการนำเสนอทางการภาพที่ได้มาจากดาวเทียม อากาศยาน หรือวิธีการอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน 2) ข่าวกรองทางการภาพ (Imagery Intelligence) หมายถึง ข้อมูลเทคนิคทางภูมิศาสตร์ และทางการข่าวที่ได้รับมาโดยการตีความหรือการวิเคราะห์ภาพ โดยจะให้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมที่มีความละเอียดแม่นยำเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้ง และลักษณะทางกายภาพของสภาพแวดล้อม รวมทั้งภัยคุกคาม ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ และข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ผลิตข่าวกรอง 3) ภูมิสารสนเทศและบริการ (Geospatial Information and Services) หมายถึง ข้อมูลที่ระบุ ตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และคุณสมบัติของคุณลักษณะตามธรรมชาติหรือสิ่งที่สร้างขึ้นบนผิวโลก รวมถึงข้อมูลทางสถิติ และข้อมูลที่ได้มาจากเทคโนโลยีการสำรวจระยะไกล การทำแผนที่ และการสำรวจ รวมถึงแผนที่แผนที่ภูมิ ข้อมูลภูมิมาตรศาสตร์ ตลอดจนผลผลิตต่าง ๆ

5. ข่าวกรองเครื่องมือวัดและสัญญาณแสดง (Measurement and signature intelligence: MASINT) เป็นข่าวกรองที่ได้จากการปฏิบัติทางเทคนิค ด้วยการ ค้นหา กำหนดที่ตั้ง ติดตาม พิสูจน์ทราบ หรืออธิบายลักษณะเฉพาะของวัตถุที่อยู่กับที่และเคลื่อนที่

6. ข่าวกรองทางเทคนิค (Technical Intelligence: TECHINT) เป็นข่าวกรองที่ได้มาจากการรวบรวม การดำเนินการวิธี การวิเคราะห์ และการขยายผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยุทธวิธีของฝ่ายตรงข้าม มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินขีดความสามารถทางเทคโนโลยีของฝ่ายตรงข้าม

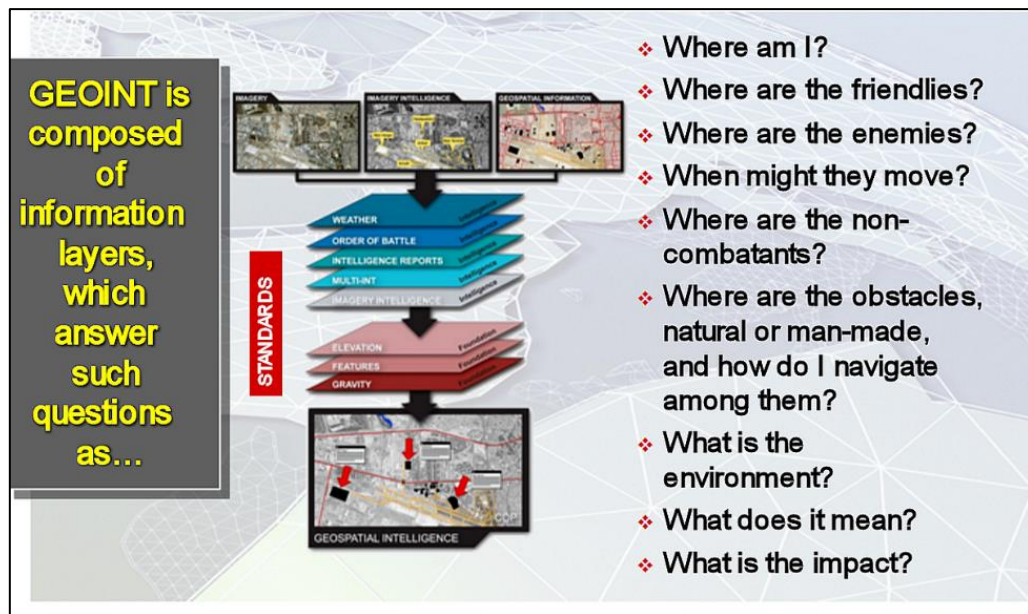
7. ข่าวกรองจากแหล่งข่าวเปิด (Open Source Intelligence: OSINT) เป็นผลผลิตจากข่าวสารที่หาได้ทางสาธารณะ ด้วยการรวบรวม วิเคราะห์ และขยายผลเป็นการรวบรวมข่าวสารจากเอกสารเปิดที่ไม่มีการจัดชั้นความลับ ซึ่งบางส่วนอาจมี คุณค่าทางการข่าวกรองที่สามารถนำมาขยายผลได้ และได้มาด้วยวิธีที่ง่าย เช่น โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ เอกสารวิจัย ฯลฯ

งานด้านข่าวกรองเป็นสิ่งพื้นฐานในการปฏิบัติการด้านอื่นให้ประสบผลสำเร็จ โดยกองทัพบกได้มุ่งเน้นในการนำเทคโนโลยีมาเสริมงานด้านการข่าวกรองด้วย ดังจะเห็นได้จาก สมุดปกขาวกองทัพบก พ.ศ. 2567 กล่าวถึง การเสริมสร้างขีดความสามารถในระบบข่าวกรอง: อากาศยานไร้คนขับทางยุทธวิธี ระบบข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรอง ระบบวิเคราะห์ข่าวกรอง และระบบข่าวกรองทางไซเบอร์ (Cyber Intelligence) ระบบติดตามและเฝ้าระวังชายแดน แบบองค์รวม ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ และการใช้ประโยชน์จากภาพถ่ายดาวเทียม ระบบเฝ้าตรวจชายแดนประจำที่เรดาร์เฝ้าตรวจภาคพื้นเซนเซอร์ (Sensor) เฝ้าตรวจภาคพื้นระบบสงครามอิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ยุทธบริเวณ และอื่นๆ³

ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ (GEOINT)

ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ National system for Geospatial GEOINT Intelligence ถูกนิยามใน Title 10 U.S. Code, Section 467 (2005) ว่าเป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลภาพและข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่ออธิบาย และประเมินลักษณะของพื้นที่และกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับภูมิศาสตร์ โดยมีองค์ประกอบ GEOINT หลัก ประกอบด้วย Imagery: ภาพจากดาวเทียม เครื่องบิน หรืออุปกรณ์ภาคพื้น Imagery Intelligence: ข้อมูลข่าวกรองจากการวิเคราะห์ภาพ Geospatial Information: ข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ เช่น การทำแผนที่ โครงสร้างพื้นฐาน โดยประเภทของข้อมูลที่ใช้และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ดาวเทียม เครื่องบิน และเซ็นเซอร์ภาคพื้น แพลตฟอร์ม (Platforms): ดาวเทียมพาณิชย์และรัฐบาล เครื่องบินไร้คนขับ และอุปกรณ์ภาคพื้น เทคโนโลยีเซ็นเซอร์ GEOINT สามารถสร้างผลิตภัณฑ์หลากหลาย ตั้งแต่แผนที่ทั่วไปจนถึงการจำลอง 3 มิติ ใช้สำหรับการเตรียมภารกิจ ประเมินสถานการณ์ และตรวจจับสิ่งผิดปกติ เช่น Mission Preparation: การวางแผนเส้นทางและความปลอดภัย Assessment: วิเคราะห์กิจกรรมในพื้นที่ เช่น การประเมินผลกระทบของแผ่นดินไหว Detection: ค้นหาวัตถุหรือกิจกรรมที่ซ่อนเร้น เช่น การตรวจจับการปลูกสิ่งก่อสร้างในทะเล⁸

งานข่าวกรองภูมิสารสนเทศ มีการพัฒนามาจากรากฐานงานข่าวกรองในอดีตที่มีการพัฒนามาอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะมีเครื่องมือและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามา มีบทบาท และเสริมให้งานข่าวกรองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในเอกสารเผยแพร่ความรู้ กรมยุทธศึกษาทหารบก เรื่องการปฏิบัติการไซเบอร์และสงครามอิเล็กทรอนิกส์ ได้กล่าวว่า ข่าวกรองสนับสนุนการปฏิบัติการไซเบอร์ผ่านการประยุกต์ของกระบวนการประมวลข่าวกรอง การจัดเตรียมข้อมูลสนามรบ และเก็บรวบรวมข่าวสาร ข่าวกรองทุกระดับสนับสนุนการวางแผนการปฏิบัติการเครือข่ายสารสนเทศกระทรวงกลาโหม การปฏิบัติการไซเบอร์เชิงป้องกันและป้องปราม ช่วยในการกำหนดตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระบวนการข่าวกรองใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลและระบบที่มีความเชี่ยวชาญทั้งหมดรวมทั้งข่าวกรองและข่าวสารเพื่อรายงานสถานการณ์ให้แก่ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายเสนาธิการทราบ เพื่อใช้ในการวางแผน⁹

ภาพที่ 4 ระบบของข่าวกรองภูมิสารสนเทศในยุคปัจจุบัน

ข่าวกรองภูมิสารสนเทศจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือหลายระบบประกอบกัน เพื่อข้อมูลที่มาเกิดความที่แม่นยำมากที่สุด ในประเทศไทยมีสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี และภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (สทอภ.) เป็นหน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลที่ได้จาก เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ซึ่งรวมทั้งการจัดทำแผนที่และบริการอื่นที่เกี่ยวข้อง หากทางหน่วยงานกองทัพอากาศสามารถประสานข้อมูลในระดับพื้นที่ปฏิบัติการได้ จะสามารถ เพิ่มประสิทธิภาพงานข่าวกรองได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ในเอกสาร แผนพัฒนาด้านเทคโนโลยี สารสนเทศของสำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้กล่าวถึงการเพิ่มขีดความสามารถภูมิสารสนเทศเพื่อบริหาร สถานการณ์สำคัญของประเทศ ว่าเป็นเครื่องมือหลักในการบริหารจัดการสาระสำคัญของ ประเทศซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้ง วางแผนเพื่อพัฒนาและแก้ไขสถานการณ์สำคัญ¹⁰

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาของเทคโนโลยีอวกาศ หากนำมาประกอบกับ เครื่องมือด้านการข่าวที่หน่วยมีอยู่ จะสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและออกแบบให้เหมาะสม สำหรับสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว นำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติทางทหารได้ ตอบสนอง ต่อภารกิจที่ต้องการความละเอียดของข้อมูล และวางแผนสำหรับอนาคตได้

ทางกองทัพอากาศไทยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญงานข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ซึ่งจะมี บทบาทอย่างมากต่อการวิเคราะห์ การวางแผน และการสนับสนุนการปฏิบัติในภารกิจต่าง ๆ จึงได้จัดทำแผนพัฒนางานข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ซึ่งในเอกสารแผนพัฒนาข่าวกรอง

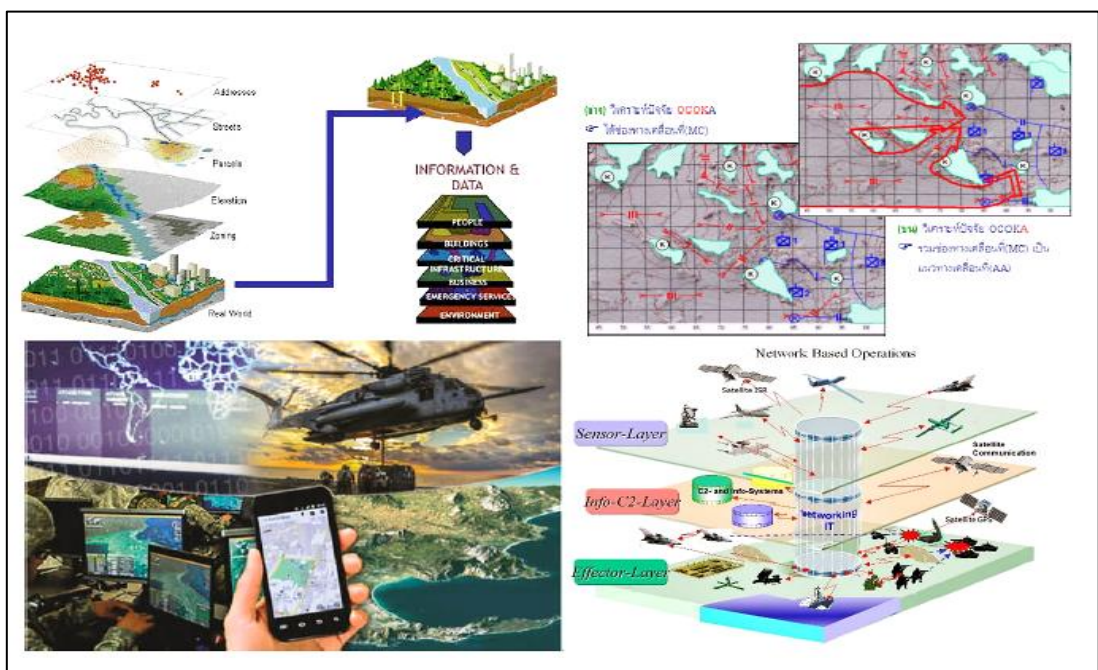
ภูมิสารสนเทศ กองทัพไทย ระยะที่ 2 พ.ศ. 2566 - 2570 ได้กำหนดแนวความคิดไว้ 4 แนวคิด ดังนี้

1. การเป็นฟังก์ชันพื้นฐานสนับสนุนการแก้ปัญหา (Problem-solved Support Function) ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมให้ชาวกรอภูมิสารสนเทศเป็นชาวกรอพื้นฐานสำหรับการใช้สนับสนุนการวางแผนและวิเคราะห์ภารกิจ

2. การคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ (Precise Prediction) ดำเนินการประเมินและวิเคราะห์แนวโน้มภัยคุกคาม ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมบนพื้นที่ปฏิบัติการหรือพื้นที่สนใจได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3. การบูรณาการความร่วมมือ (Cooperative Integration) ด้วยการบูรณาการองค์ประกอบการดำเนินงานด้านชาวกรอภูมิสารสนเทศ 4 ด้าน ได้แก่ เครื่องมือและข้อมูล บุคลากร การบริหารจัดการและงบประมาณ จัดให้มีฐานข้อมูลกลางสำหรับใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างเหล่าทัพ และหน่วยงานราชการอื่น ๆ

4. การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและดิจิทัล (Digital Transformation and Innovation) โดยเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในรูปแบบอนาล็อกมาเป็นข้อมูลดิจิทัล (Digitalization) การปรับเปลี่ยนกระบวนการหรือวิธีการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาสนับสนุน ให้กระบวนการที่มีอยู่เดิมมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น¹¹

ภาพที่ 5 ชาวกรอภูมิสารสนเทศสนับสนุนการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง

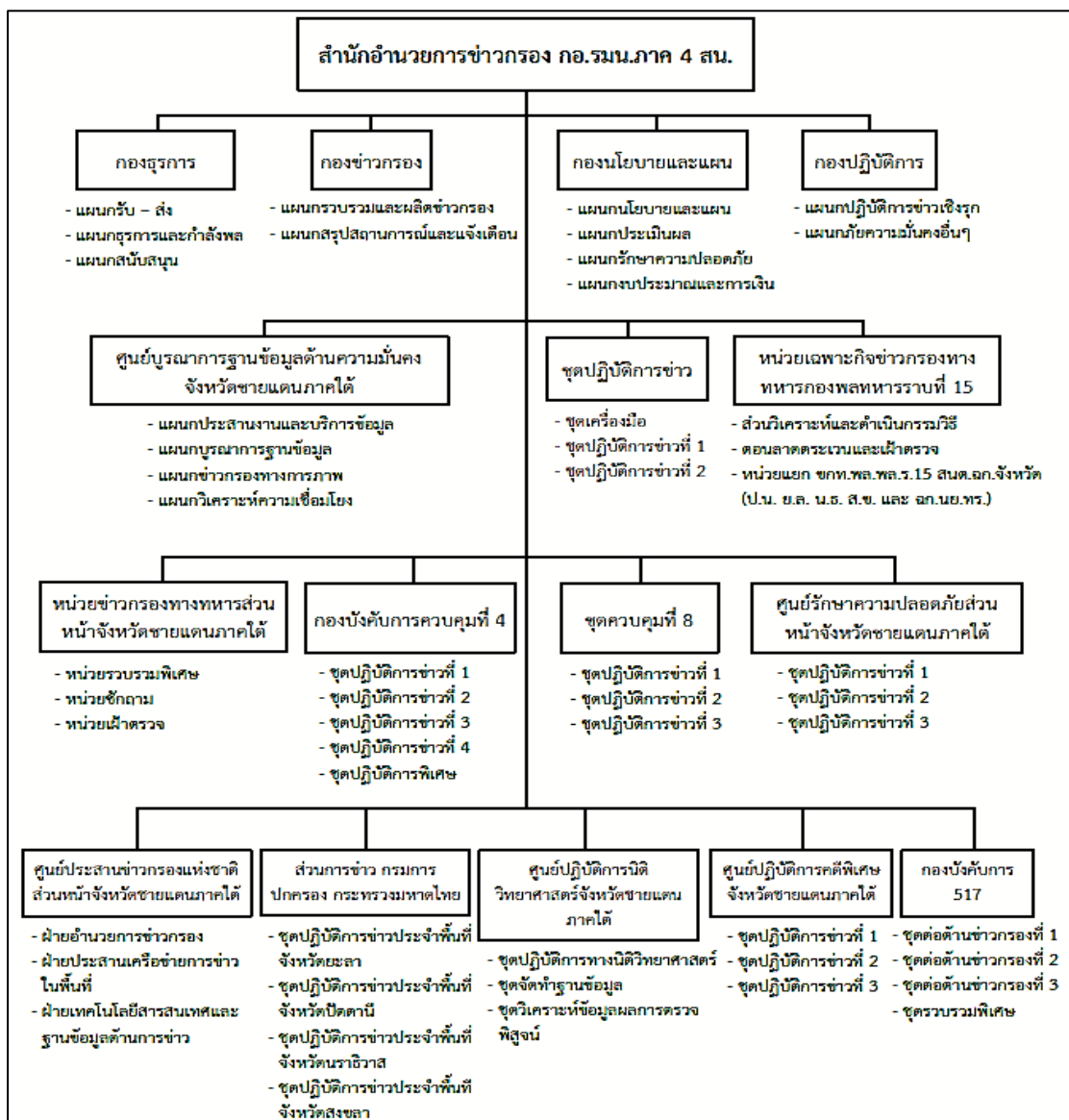
ซึ่งความสำคัญของงานข่าวกรองภูมิสารสนเทศ พัฒนามาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการข่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่หลากหลายชนิดและระบบปฏิบัติการขนาดใหญ่ที่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน และสามารถตอบสนองต่อผู้ใช้ได้ทันเวลา และมีความแม่นยำ ทางสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ได้มีบทความที่น่าสนใจเรื่องการใช้เทคโนโลยี ICT (Information and Communication Technologies) เพื่อการตรวจหาและป้องกันการก่อการร้าย ฐานข้อมูลนั้นจะมีประสิทธิภาพดี หากข้อมูลที่ป้อนเข้านั้นมีคุณภาพ รัฐบาลและหน่วยงานท้องถิ่นจะต้องทุ่มเท ทรัพยากรเพื่อพัฒนาปรับปรุงขีดความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารภายในให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเป็นหลักประกันว่าหน่วยที่มีฐานข้อมูลนั้นจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลา ซึ่งหลาย ๆ หน่วยงานได้พยายาม พัฒนาระบบฐานข้อมูลของตนเองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บข้อมูลอาชญากรรมจากพื้นที่ต่าง ๆ หรือองค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าสู่ฐานข้อมูลเดียวที่สามารถค้นหาได้ โดยความพยายามดังกล่าวนี้ ได้ช่วยปรับปรุงคุณภาพการค้นหาข้อมูลในระดับชาติและทำให้ระบบมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น¹²

ภาพที่ 6 ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (BIG DATA) จะตอบสนองการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้มีประสิทธิภาพ

โครงสร้าง/ภารกิจของสำนักอำนวยการข้าวกรอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า

สำนักอำนวยการข้าวกรอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (สขว.กอ.รมน.ภาค 4 สน.) มีภารกิจในการวางแผน อำนวยการประสานงาน และกำกับดูแลการบูรณาการ งานด้านการข้าว การปฏิบัติการข้าวกรอง การต่อต้าน ข้าวกรอง และการเฝ้าตรวจพื้นที่ปฏิบัติการ มีผู้อำนวยการ สำนักอำนวยการข้าวกรอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ¹³ โดยมีผังการจัดของ สขว.กอ.รมน.ภาค 4 สน. ดังนี้

ภาพที่ 7 ผังการจัดของ สขว.กอ.รมน.ภาค 4 สน.

ขอบเขตความรับผิดชอบสำคัญ ของ สว.ก.ร.ม.น.ภาค 4 สน. จะประกอบด้วย หน่วยงานด้านการข่าวที่มีการบูรณาการร่วมกัน และครอบคลุมในทุกจังหวัดของชายแดนภาคใต้ ซึ่งงานข่าวถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เป็นพื้นฐานสำหรับปฏิบัติการทุกภารกิจ จากการที่ผู้วิจัยเคยปฏิบัติงานด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าปัญหาที่ผ่านมาก็คือ ข่าวกรองที่ขาดความแม่นยำและทันเวลา ซึ่งความไม่แน่นอนของข้อมูล ส่งผลต่อการปฏิบัติทางยุทธวิธี จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ที่ทันสมัย โดยการนำระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ โดยการใช้ปฏิบัติการในทางยุทธศาสตร์หรือทางยุทธวิธี

จะเห็นได้ว่าข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญมาก สำหรับการปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นได้จากเอกสารวิชาการเรื่อง อนาคตทิศทางการแก้ไขปัญหามลภาวะจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ให้แนวความคิดเชิงยุทธวิธีในการตอบโต้ปฏิบัติการของกองกำลังฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ ด้วยมาตรการที่เหมาะสม โดยใน มาตรการเชิงรับทางทหาร หรือการใช้ “ยุทธการทางทหาร” จัดการกองกำลังติดอาวุธที่มีที่ตั้งอยู่ในป่าเขาหรือพื้นที่เป้าหมาย ที่มีการสืบทราบอย่างชัดเจน ด้วยการข่าว เพื่อทำการปราบปรามอย่างเด็ดขาดและรุนแรง ตัดกำลังแต่เนิ่น เพื่อมิให้กองกำลังฝ่ายตรงข้ามเติบโตจนเป็นภัยคุกคามต่อประเทศชาติ นั่นคือการใช้ มาตรการทางทหารเป็นสิ่งที่ชอบธรรม¹⁴

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่ายังมีอยู่จำกัด เนื่องจากเป็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีในสมัยใหม่ ซึ่งยังไม่มีการใช้อย่างแพร่หลายในประเทศไทย แต่ยังมีงานวิจัยที่สามารถนำมาศึกษาเพื่อเป็นแนวทางได้ เช่น งานวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาระบบข่าวกรองทางทหารเพื่อหาองค์การกำลังข้าศึกในเขตป่าพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย ประชญา อารีกุล และ ไพศาล จิ์พุ ได้สรุปประเด็นปัญหาการใช้งานข่าวกรองในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดังนี้ 1) ปัญหาโครงสร้างระบบการบริหารจัดการ (Management) 2) ปัญหาขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure) 3) ปัญหาด้านผู้ปฏิบัติด้านงานข่าว (Personal) 4) ปัญหาการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน (Technology) และ 5) ปัญหาการใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงาน (Information) ดังนี้¹⁵

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์หาความต้องการจากสภาพปัญหา

ปัญหา	สภาพปัญหา	ความต้องการระบบ
1. ปัญหา โครงสร้างระบบ การบริหาร (management)	- งบประมาณจำกัด - การส่งเสริมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และเครื่องมือยังน้อย	- ต้องการได้รับการสนับสนุนด้าน งบประมาณเพื่อวิจัยและพัฒนา เครื่องมือทางเทคนิคมาใช้ สนับสนุนการทำงานด้านข่าวกรอง
2. ปัญหาขั้นตอน การปฏิบัติงาน (procedure)	- มีขั้นตอนการทำงานโดยมนุษย์มาก กว่าการใช้เครื่องมือทางเทคนิคสนับสนุน หรือทดแทนการลาดตระเวน	- ต้องการระบบที่ใช้เครื่องมือ ทางเทคนิค เช่น SIGMINT หรือ IMINT เช่น ด้าน Geo spatial intelligence มาสนับสนุนการใช้ แหล่งข่าวหรือบุคคล (HUMINT) หรือแหล่งข่าวเปิด (OSTINT)
3. ปัญหา ด้านผู้ปฏิบัติ ด้านงานข่าว (personal)	- มีการพึ่งพา มนุษย์ และความรู้ ความชำนาญโดยมนุษย์มากกว่าระบบ	- ต้องการเครื่องมือทางเทคนิคที่มี ความแม่นยำและไร้ข้อคิด มากกว่ามนุษย์ โดยนำมาใช้ สนับสนุนการทำงานด้านข่าวกรอง
4. ปัญหาการใช้ เทคโนโลยีในการ ปฏิบัติงาน (technology)	- ขาดเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัย ในการสนับสนุนงานข่าว	- ต้องการเครื่องมือที่มีเทคโนโลยี ที่ทันสมัย ถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว ประหยัดงบประมาณ เพื่อนำมา สนับสนุนการปฏิบัติงาน
5. ปัญหาการใช้ สารสนเทศในการ ปฏิบัติการ (information)	- ยังไม่สัมพันธ์กันในการปฏิบัติด้าน การแลกเปลี่ยนสารสนเทศข่าว กรอง และด้านยุทธวิธี - การพิสูจน์ทราบและการยืนยันใน สารสนเทศข่าวกรองยังไม่รวดเร็ว ถูกต้อง และทันเวลา	- ต้องการเครื่องมือ ที่สามารถ นำมาใช้ในการ ยืนยันความถูกต้อง ด้านข่าวกรองเพื่อให้การใช้ สารสนเทศที่ได้รับมามี ความถูกต้อง แม่นยำ ในการปฏิบัติงาน

งานวิจัยที่มีลักษณะในการพัฒนาระบบข่าวกรองที่มีความน่าสนใจ
อีกชิ้นงานหนึ่ง คืองานวิจัยของ ปาลิตา ไพศาลรุ่งพนา, วุฒิรงค์ คงวุฒิ, พัฒน์ศรีธัญญ์
เลาห์ไพบุลย์ และ อรณิชา คงวุฒิ ศึกษาเรื่อง แนวทางการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI)
มาประยุกต์ใช้ในงานข่าวกรองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับหน่วยข่าวกรองกองทัพบก
ได้ศึกษาแนวทางในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานข่าวกรอง
ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถสรุปประสิทธิภาพของการนำระบบปัญญาประดิษฐ์
มาเปรียบเทียบกับการทำงานของมนุษย์สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้¹⁶

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการทำงานของมนุษย์กับระบบปัญญาประดิษฐ์

ปัจจัย	มนุษย์	ปัญญาประดิษฐ์
ความเร็วในการประมวลผล	ใช้เวลานานในการประมวลผลจำนวนมาก	สามารถประมวลผลจำนวนมหาศาลได้อย่างแม่นยำ
ความถูกต้องและแม่นยำ	อาจเกิดข้อผิดพลาดของมนุษย์	มีความถูกต้อง แม่นยำสูง หากได้รับการฝึกฝนข้อมูลที่มีคุณภาพ
การจัดจํารูปแบบ	สามารถจดจำได้แต่ใช้เวลานาน	สามารถระบุรูปแบบที่ซ่อนอยู่ในข้อมูลจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว
การเรียนรู้และปรับตัว	เรียนรู้และปรับตัวได้แต่ต้องใช้ระยะเวลานาน	สามารถเรียนรู้และปรับปรุงประสิทธิภาพได้อย่างต่อเนื่องจากข้อมูลใหม่
การจัดการข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์	สามารถใช้ประสบการณ์ในการเติมเต็มช่องว่างข้อมูล	มีความยากลำบากในการจัดการข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์หรือคุณภาพต่ำ
การเข้าใจบริบท	เข้าใจบริบททางการเมือง สังคมและวัฒนธรรมได้ดี	อาจไม่เข้าใจในบริบทที่ลึกซึ้ง หากไม่ได้รับการฝึกฝนด้วยข้อมูลที่ครบถ้วน
ความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมโยง	สามารถคิดนอกกรอบและเชื่อมโยงข้อมูลที่แตกต่างเพื่อสรุปข้อมูลใหม่ๆ	มีข้อจำกัดในการคิดแบบสร้างสรรค์หรือการเชื่อมโยงข้อมูลนอกเหนือจากที่ถูกฝึกฝน
ความเหนื่อยล้า	ประสิทธิภาพอาจลดลงเมื่อใช้เวลานาน	สามารถทำงานได้ต่อเนื่องโดยที่ไม่เหนื่อยล้า
การอธิบายเหตุผล	สามารถอธิบายกระบวนการคิดและเหตุผลเบื้องหลังข้อสรุปได้	อาจขาดความไม่โปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้ยากในการอธิบายเหตุผล
ค่าใช้จ่าย	มีค่าใช้จ่ายในการจ้าง สวัสดิการและการฝึกอบรม	มีค่าใช้จ่ายสูงในการพัฒนาและบำรุงรักษาระบบในระยะเริ่มต้นแต่คุ้มค่าในระยะยาว

บทที่ 3

บทวิเคราะห์

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงภายในประเทศมานาน โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา คือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) ซึ่งมีการกิจหลักในการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขสถานการณ์และป้องกันภัยคุกคามในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการข่าวกรองถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนภารกิจทั้งในระดับยุทธการและยุทธวิธี ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเชิงลึกเฉพาะด้านเกี่ยวกับการใช้งานระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียดของบทวิเคราะห์ ดังนี้

สถานการณ์การใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในปัจจุบัน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อศึกษาสถานการณ์การใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในปัจจุบัน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น พบว่าระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ได้แทรกอยู่ในวงจรข่าวกรองตามหลักนิยมของกองทัพบกไทย ทำให้สามารถวิเคราะห์และแสดงผลข้อมูลข่าวกรองเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการวางแผนและปฏิบัติการ ประกอบด้วย

การวางแผน ใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ในการสร้างภาพสนามรบ กำหนดพื้นที่เป้าหมาย วิเคราะห์ภูมิประเทศ และ คาดคะเนแนวโน้มในการก่อเหตุความรุนแรง และสามารถใช้ในการสร้างแผนที่แสดงพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการก่อการร้าย พื้นที่ที่มีความสำคัญ และเส้นทางการเคลื่อนที่ที่เป็นไปได้ ทำให้สามารถผลิตข่าวแจ้งเตือนได้

การรวบรวมข่าวสาร ใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ใช้ในการจัดการ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม เช่น ข้อมูลสถิติการก่อเหตุ ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ข้อมูลจากเซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนย้ายกำลังหรืออาวุธ และข้อมูลจากแหล่งข่าวต่างๆ ทำให้เห็นการซ้อนทับข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อให้ได้ภาพรวมของสถานการณ์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

การดำเนินกรรมวิธี ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ เช่น การวิเคราะห์รูปแบบการเคลื่อนที่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลต่างๆ และ

การสร้างแบบจำลองสถานการณ์ สามารถใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ในการระบุรูปแบบและแนวโน้มสถานการณ์จากข้อมูลได้ เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวกรองที่มีความแม่นยำในการใช้งาน

การใช้และการกระจาย ช่วยในการนำเสนอข้อมูลข่าวกรองและการแจ้งเตือนต่าง ๆ ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น แผนที่ รายงาน และภาพเคลื่อนไหว ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวกรองไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้สามารถประเมินขีดความสามารถและแนวทางการพัฒนาของระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิเคราะห์เชิงองค์กรของหน่วยงานระบบข่าวกรอง โดยการใช้เครื่องมือ SWOT Analysis เพื่อช่วยระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพของหน่วยงาน ตลอดจนแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย

1. จุดแข็ง (Strengths) เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือวิเคราะห์ประสิทธิภาพองค์กร McKinsey 7s สามารถได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

กลยุทธ์ (Strategy) พบว่ามีแผนระดับชาติและแผนในแต่ละระดับที่สนับสนุนการพัฒนาระบบข่าวกรอง รวมทั้งแนวคิดข่าวกรองเชิงรุกของหน่วยข่าว โดยการผสมผสานข้อมูลจากหลายแหล่ง (HUMINT, SIGINT, OSINT, และ GEOINT)

โครงสร้างองค์กร (Structure) มี สขว.กอ.รมน.ภาค 4 สน. ที่รับผิดชอบงานด้านข่าวกรองโดยตรง และมีหน่วยงานข่าวที่ครอบคลุมอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการ

รูปแบบการบริหาร (Style) เป็นลักษณะการบริหารแบบบูรณาการ ที่เน้นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญต่อการสั่งการแบบรวมศูนย์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและรวดเร็วในการดำเนินการ โดยมีการมอบหมายภารกิจเฉพาะให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ รวมทั้งผู้บังคับบัญชามีบทบาทสำคัญในการผลักดันงานด้านข่าวกรองเชิงรุกมากขึ้น โดยเน้นการปฏิบัติงานตามเป้าหมาย และให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นแก่เจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ (Staff) มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการข่าว ประจำอยู่ทุกพื้นที่ และมีโครงข่ายที่เชื่อมโยงติดต่อกัน

ระบบการทำงาน (Systems) มีความสามารถในการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลของศูนย์บริการฐานข้อมูลด้านความมั่นคง จังหวัดชายแดนภาคใต้

ค่านิยมร่วม (Shared values) หน่วยงานด้านข่าวกรองในพื้นที่

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีค่านิยมร่วมที่สำคัญคือ การรักษาความมั่นคงของประเทศชาติ และการปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทและเสียสละ อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสารที่แม่นยำทันเวลา และเชื่อถือได้ และความไว้วางใจระหว่างหน่วยข่าวกับหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่

ทักษะและความสามารถ (Skills) มีเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ด้านข้อมูลข่าวสารและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคง

2. จุดอ่อน (Weaknesses) เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือวิเคราะห์ประสิทธิภาพองค์กร McKinsey 7s สามารถได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

กลยุทธ์ (Strategy) พบว่าบางพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่ อันเนื่องมาจากความไม่ปลอดภัยของเจ้าหน้าที่และเครื่องมือที่ออกปฏิบัติ

โครงสร้างองค์กร (Structure) พบว่ามีหน่วยงานข่าวจากหลายหน่วยทำให้ระบบงานข่าวรองขาดการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานข่าว

รูปแบบการบริหาร (Style) การบริหารที่บางครั้งยังคงใช้รูปแบบตามลำดับขั้นมากเกินไป ส่งผลให้การตัดสินใจในบางสถานการณ์ขาดความยืดหยุ่นและอาจไม่ทันต่อสถานการณ์ฉุกเฉินที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในพื้นที่

เจ้าหน้าที่ (Staff) โอกาสที่รู้ไหลของข่าวกรองเนื่องจากเจ้าหน้าที่มาจากหลายส่วนและความน่าเชื่อถือของข่าวจากแหล่งข่าวบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ รวมทั้งการขาดแคลนกำลังพลที่มีความสามารถเฉพาะทางเครื่องมือและเทคโนโลยี ทำให้เกิดภาระงานที่สูงเกินไป

ระบบการทำงาน (Systems) ระบบยังไม่ตอบสนองได้ทันต่อเวลาเนื่องจากขาดข้อมูลที่สมบูรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ค่านิยมร่วม (Shared values) ค่านิยมในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานยังมีข้อจำกัดในบางครั้ง เนื่องจากยังพบว่ามีความแตกต่างในวัฒนธรรมองค์กรที่อาจส่งผลต่อการแบ่งปันข้อมูลที่สำคัญระหว่างกัน ทำให้บางกรณีอาจเกิดการปิดกั้นหรือขาดการบูรณาการอย่างเต็มประสิทธิภาพ

ทักษะและความสามารถ (Skills) เจ้าหน้าที่ยังขาดทักษะที่เชี่ยวชาญ ยังคงต้องพึ่งพาเทคโนโลยีบางประเภทภายนอก โดยเฉพาะการจัดซื้อซอฟต์แวร์และอุปกรณ์จากต่างประเทศ

3. โอกาส (Opportunities) เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก PESTEL Analysis ได้ผลการวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ดังนี้

การเมือง (Political) ได้มุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหา จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการสนับสนุนการจัดหาเทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพงานข่าวในระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศและ การขยายความร่วมมือกับหน่วยงานภายในประเทศ โดยการทำงานและประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กองทัพไทย และ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ รวมทั้งการเมืองระหว่างประเทศ โดยการสนับสนุนจากพันธมิตรระหว่างประเทศ หน่วยงานด้านความมั่นคงสามารถได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีจากพันธมิตร เช่น ระบบตรวจจับด้วยดาวเทียม และระบบวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง

เศรษฐกิจ (Economic) รัฐบาลมีการจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อสนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะการจัดซื้อและพัฒนาเทคโนโลยีด้านข่าวกรอง ซึ่งรวมถึงระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ที่ทันสมัย รวมทั้งแนวโน้มทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) สามารถช่วยให้หน่วยงานข่าวกรองเข้าถึงและใช้งานข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเปิด (OSINT) ได้มากขึ้น โดยมีต้นทุนที่ต่ำ

สังคม (Social) ความพัฒนาของสังคม และระบบสาธารณสุขปโภคในพื้นที่ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลระดับพื้นที่ได้มากขึ้น

เทคโนโลยี (Technology) ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง การเติบโตของเทคโนโลยี เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ระบบการจัดเก็บข้อมูล (Big Data) และ ระบบ Internet of Thing (IoT) ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานของระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ

สภาพแวดล้อม (Environment) สภาพแวดล้อมที่มีความเจริญของสังคมเมืองมากขึ้น สร้างโอกาสในการเก็บข้อมูลและการเสริมเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพของงานด้านการข่าว

กฎหมาย (Legal) ข้อกฎหมายที่มีผลบังคับใช้เฉพาะในพื้นที่ เช่น กฎอัยการศึก ทำให้ลดข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสาร

4. ภัยคุกคาม (Threats) เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก PESTEL Analysis ได้ผลการวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ดังนี้

การเมือง (Political) สถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศที่

ไม่แน่นอน รวมทั้งนโยบายทางการเมือง อาจกระทบต่อการจัดหาเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือ ข้อจำกัดในการปฏิบัติในพื้นที่ อีกทั้งการเมืองระหว่างประเทศ อาจส่งผลต่อความร่วมมือ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความรู้ด้านเทคโนโลยีขั้นสูง

เศรษฐกิจ (Economic) สถานการณ์เศรษฐกิจที่ผันผวน ส่งผลกระทบ ต่องบประมาณที่รัฐจัดสรรเพื่อภารกิจความมั่นคงในอนาคต ทำให้การพัฒนาเทคโนโลยี ข้าราชการอาจไม่ต่อเนื่องหรือมีข้อจำกัด อีกทั้งเทคโนโลยีมีต้นทุนสูงส่งผลให้หน่วยงานมี ภาระ และต้องพึ่งพาต่างชาติในการรับสนับสนุนอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ รวมทั้งเศรษฐกิจ ระดับชุมชนในพื้นที่ยังมีความอ่อนแอ อาจทำให้ประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมกลุ่มขบวนการที่ มีอิทธิพล ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นของภัยคุกคามต่อความมั่นคง

สังคม (Social) ภัยคุกคามจากกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง หรือกลุ่มมวลชน ที่ต่อต้าน กระทบต่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ หรือแม้แต่การทำลายเครื่องมือของ ระบบงานข่าวที่ติดตั้งอยู่ในพื้นที่

เทคโนโลยี (Technology) ความเสี่ยงด้านไซเบอร์ (Cyber Threats) เมื่อมีการพึ่งพาระบบสารสนเทศ จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการโจมตีทางไซเบอร์ ซึ่งอาจทำให้ ข้อมูลรั่วไหลหรือถูกดัดแปลง กระทบต่อระบบงานข่าวกรองในภาพรวม และส่งผลเสียหาย ในวงกว้างได้

สภาพแวดล้อม (Environment) สภาพของภูมิประเทศที่เป็นป่าทึบ และภูเขาสูง รวมทั้งสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยในบางโอกาส ย่อมส่งผลต่อข้อจำกัด ด้านการค้นหาด้วยระบบเทคโนโลยีขั้นสูง

กฎหมาย (Legal) ข้อจำกัดด้านกฎหมายและสิทธิส่วนบุคคล การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเข้าถึงหรือได้มาซึ่งข้อมูลต้องคำนึงถึง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและกระทำให้บุคคลสูญหาย

ข้อจำกัดและปัญหาของการใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในพื้นที่จังหวัด ขายแดนภาคใต้

การเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยสำรวจข้อคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ทหารปฏิบัติงานด้าน การข่าว ของหน่วยเฉพาะกิจข่าวกรองทางทหาร กองพลทหารราบที่ 15 บรรจุใน โครงสร้าง สำนักอำนวยการข่าวกรอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 4

ส่วนหน้า (สขว.กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ครอบคลุมการปฏิบัติงานพื้นที่จังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่ทำการสำรวจ มีประสบการณ์และปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มาเป็นระยะเวลานาน ได้ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลด้านข้อจำกัดและปัญหา มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ SWOT ในประเด็นจุดอ่อนของระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ สะท้อนถึงปัญหาหลัก ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพของการปฏิบัติงาน ด้านข่าวกรองในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานบางส่วนยังขาดความทันสมัย หรือไม่ตรงกับสถานการณ์จริงในพื้นที่ เป็นข้อจำกัดในการวางแผนและการตัดสินใจ

1.2 ช่องทางในการรับและส่งข้อมูลยังมีข้อจำกัดด้านความปลอดภัย ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการรั่วไหลของข้อมูลสำคัญ

1.3 ข้อมูลบางส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานภายนอก กองทัพบก ยังคงมีข้อจำกัดในการประสานข้อมูล และการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ

1.4 มีข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะอุปกรณ์และระบบที่ใช้ ในการเชื่อมโยงข้อมูล ทำให้ขาดความต่อเนื่องและไม่ทันต่อเวลาในสถานการณ์ฉุกเฉิน

2. ความต้องการข้อมูลข่าวกรองเพิ่มเติม เพื่อให้ตอบสนองต่อภารกิจ งานด้านข่าวกรอง มีผลการสำรวจความคิดเห็น ในความต้องการข้อมูลด้านข่าวกรอง ดังนี้

2.1 ข้อมูลตำแหน่งที่อยู่และเส้นทางการเคลื่อนที่ของผู้ก่อเหตุรุนแรง โดยเจ้าหน้าที่ต้องการข้อมูลที่มีความละเอียดแม่นยำ เกี่ยวกับพื้นที่ปฏิบัติการและเส้นทาง ที่ใช้ในการหลบหนีหรือเคลื่อนย้าย เพื่อการวางแผนสกัดกั้นและติดตามอย่างทันทั่วถึง

2.2 ข้อมูลแหล่งซ่องสุมและสถานที่พักพิงของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง โดยต้องการข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับแหล่งซ่องสุมและสถานที่พักพิง เช่น สถานที่หลบซ่อน ในพื้นที่ป่าเขา หมู่บ้าน ที่ใช้ในการเตรียมการหรือวางแผนก่อเหตุ เพื่อช่วยในการวางแผน ปฏิบัติการเข้าปิดล้อมหรือสกัดกั้นได้แม่นยำยิ่งขึ้น

2.3 ข้อมูลการติดต่อสื่อสารและเครือข่ายสนับสนุนของผู้ก่อเหตุรุนแรง ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร เช่น เบอร์โทรศัพท์ ช่องทางออนไลน์ กลุ่มเครือข่ายสนับสนุนทั้งในและนอกพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารภายในเครือข่ายกลุ่ม ขบวนการ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและขัดขวางการก่อเหตุได้ทันทั่วถึง

2.4 ข้อมูลแนวโน้มการก่อเหตุและยุทธวิธีของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง โดยเจ้าหน้าที่ต้องการข้อมูลวิเคราะห์แนวโน้มของการก่อเหตุรุนแรงในแต่ละช่วงเวลา พร้อมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ ยุทธวิธี ที่มักใช้ในการปฏิบัติการ เช่น การลอบวางระเบิด การลอบยิง หรือการโจมตีเป้าหมายเฉพาะ เพื่อให้สามารถวางแผนรับมือได้ล่วงหน้า

3. ช่องทางและคุณลักษณะของการรับข้อมูลข่าวกรอง การกระจายและใช้งานด้านข่าวกรอง เป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่ผลสำเร็จของภารกิจ โดยจากผลสำรวจได้ระบุข้อเสนอแนะและความต้องการ ดังนี้

2.3.1 ข้อมูลในรูปแบบระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) หรือระบบแผนที่แสดงสถานการณ์ เจ้าหน้าที่ต้องการระบบแผนที่สถานการณ์ที่สามารถแสดงผลในรูปแบบภาพเชิงพื้นที่ ช่วยให้เข้าใจสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ปฏิบัติการได้อย่างชัดเจนมากขึ้น และสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจได้ทันทีในระดับยุทธวิธี

2.3.2 ช่องทางการแจ้งเตือนสถานการณ์ผ่านแอปพลิเคชันหรืออุปกรณ์สื่อสารเฉพาะทางที่มีความปลอดภัยสูง เจ้าหน้าที่ต้องการระบบแจ้งเตือนสถานการณ์ที่สามารถใช้งานผ่านอุปกรณ์พกพาหรืออุปกรณ์สื่อสารเฉพาะทาง เพื่อความรวดเร็วในการรับข้อมูลสำคัญ และสามารถส่งต่อข้อมูลสำคัญในวงจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.3 ต้องการระบบข้อมูลที่สามารถรับรู้สถานการณ์ได้ทั้งแบบ Real-Time และแบบกำหนดช่วงเวลา ติดตามได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่สำคัญ รวมถึงการรับข้อมูลแบบสรุปเป็นรายวันหรือ รายสัปดาห์ เพื่อการติดตามสถานการณ์ในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 8 เจ้าหน้าที่ข่าวกรองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทดสอบเครื่องมือสำหรับวิเคราะห์เชิงพื้นที่

แนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนงานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เพื่อให้ได้แนวทางสำหรับการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ SWOT และผลการสำรวจข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ TOWS Matrix โดยเชื่อมโยงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ของงานระบบข่าวกรอง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies)

3.1.1 ใช้เทคโนโลยี AI และ Big Data เพื่อเพิ่มความแม่นยำของข้อมูลข่าวกรองและคาดการณ์ภัยคุกคามล่วงหน้า ทำให้สามารถตรวจจับแนวโน้มของเหตุการณ์ความไม่สงบได้อย่างรวดเร็ว

3.1.2 พัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานด้านภูมิสารสนเทศ เช่น GISTDA, กรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวกรองภูมิสารสนเทศ

3.1.3 สร้างระบบวิเคราะห์ข่าวกรองเชิงลึก โดยเพิ่มความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ด้านข่าวกรอง สร้างความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่มีศักยภาพ รวมทั้งพันธมิตรระหว่างประเทศ เช่น การฝึกอบรมเฉพาะทาง การใช้ดาวเทียมตรวจสอบความเคลื่อนไหว

3.1.4 ใช้อากาศยานไร้คนขับ (UAV) และระบบเฝ้าระวังอัจฉริยะ ติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อความไม่สงบในพื้นที่เสี่ยง ทำให้สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ต้องสงสัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.5 การเพิ่มประสิทธิภาพของฐานข้อมูลข่าวสารกลางแบบรวมศูนย์ที่สามารถใช้งานร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์และเผยแพร่ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategies)

2.1 ใช้เทคโนโลยี Cybersecurity และระบบการเข้ารหัส เพื่อป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ต่อข้อมูลข่าวกรอง ลดความเสี่ยงของการโจมตีข้อมูล

2.2 การสร้างเครือข่ายประชาคมข่าวกรองที่เข้มแข็ง โดยทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงภายในประเทศและพันธมิตรภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ลดความเสี่ยงจากการบิดเบือนข้อมูลด้านข่าวกรอง

2.3 พัฒนาและเสริมสร้างระบบข่าวกรองเชิงรุก โดยใช้ศักยภาพของข่าวกรองภูมิสารสนเทศร่วมกับการเฝ้าระวังภัยคุกคามและการก่อเหตุแบบเรียลไทม์ เพื่อป้องกันการโจมตีของกลุ่มติดอาวุธและลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามความมั่นคงด้านอื่น ๆ ด้วย

2.4 ใช้ข่าวกรองเพื่อสนับสนุนมาตรการเชิงกฎหมาย โดยบูรณาการข้อมูลจากระบบข่าวกรองเข้ากับกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินคดีกับกลุ่มผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเสี่ยงของเจ้าหน้าที่ในการกระทำที่อาจขัดต่อกฎหมาย

3. กลยุทธ์ปรับปรุง (WO Strategies)

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านไอทีและระบบเครือข่าย ให้สามารถรองรับข้อมูลข่าวกรองแบบเรียลไทม์ รวมถึงเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ด้วยการฝึกอบรมเฉพาะทางด้าน ข่าวกรองภูมิสารสนเทศ และการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มการก่อเหตุ

3.1 เพิ่มกำลังพลและทรัพยากรด้านการข่าว โดยใช้โอกาสจากการสนับสนุนของภาครัฐในการเพิ่มบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และการจัดหาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนงานด้านการข่าว รวมทั้งการปรับอัตรากำลังพลให้เหมาะสมกับภารกิจด้านการข่าวในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง

3.2 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐและองค์กรความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานข่าวกรอง รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ดาวเทียมสอดแนมและอากาศยานไร้คนขับ ที่มีขีดความสามารถสูงขึ้น

3.3 ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้มีมาตรฐานกลาง ความร่วมมือในการแบ่งปันเครื่องมือ และเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถแชร์ข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มความรวดเร็วในการตัดสินใจ

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategies)

4.1 ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านข่าวกรองให้ทันสมัย และมีข้อมูลที่ครอบคลุมในทุกด้าน เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามที่ซับซ้อนขึ้น และเสริมสร้างความพร้อมในการตอบสนองต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์และการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่

4.2 สร้างมาตรการป้องกันข้อมูลรั่วไหล โดยพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลให้แข็งแกร่งขึ้น เช่น การใช้เทคโนโลยีจัดเก็บข้อมูล (Blockchain) ในการเข้ารหัสข้อมูลข่าวกรอง

4.3 เสริมสร้างความรู้ให้บุคลากรในมาตรการด้านกฎหมาย ให้ครอบคลุมการดำเนินงานข่าวกรอง โดยเน้นไปที่การปรับปรุงแนวทางปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง และ พระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทรมานและกระทำให้บุคคลสูญหาย

4.4 พัฒนาแนวทางการใช้ข่าวกรองภูมิสารสนเทศควบคู่กับข่าวกรอง ประเภทอื่น (HUMINT, SIGINT, OSINT) เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมิติที่หลากหลายและ แม่นยำ

แนวทางใหม่

ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนงาน ด้านความมั่นคง ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน และสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ผู้วิจัยเห็นว่าควรเลือกใช้ **กลยุทธ์ปรับปรุง (WO Strategies)** นำมาใช้เป็นลำดับแรก เนื่องจากสามารถดำเนินการได้ทันทีภายใต้ทรัพยากร ที่มีอยู่ ทั้งด้านบุคลากรและระบบปฏิบัติการที่มีอยู่ โดยเน้นการฝึกอบรมและเพิ่มทักษะ เฉพาะด้านให้แก่บุคลากร รวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านข่าวกรองให้พร้อม ใช้งาน ทันต่อสถานการณ์ การขอรับการสนับสนุนข้อมูลเฉพาะทาง จากทางภาครัฐและ องค์กรความร่วมมือ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานข่าวกรอง รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยี สนับสนุนอุปกรณ์เดิมที่มีอยู่ อีกทั้งจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ด้านการข่าวในพื้นที่ให้มีความแน่นแฟ้น ให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างไร้รอยต่อ สำหรับในลำดับความเร่งด่วนต่อไป ควรดำเนินการด้วย **กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategies)** ที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งจะช่วยยกระดับการปฏิบัติการในพื้นที่ให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้เทคโนโลยีทันสมัย เช่น ระบบปัญญาประดิษฐ์(AI) และ ระบบ ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือทั้งภายในและต่างประเทศ อันจะนำไปสู่การป้องกันและลดภัยคุกคามที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

บทที่ 4

บทอภิปรายผล

การอภิปรายผลจากการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารงานของกรมการปกครองในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการนำระบบการบริหารงานของกรมการปกครองมาบูรณาการเข้ากับกระบวนการดำเนินงานของกรมการปกครองในพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความไม่สงบต่อเนื่อง จากข้อมูลการวิเคราะห์ในบทที่ 3 พบว่ากลยุทธ์เชิงปรับปรุง (WO Strategies) มีความเหมาะสมและมีความเร่งด่วนสูงสุดเนื่องจากสามารถดำเนินการได้ทันทีโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่พบจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม และผลการสำรวจความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานของกรมการปกครองในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบริหารงานของกรมการปกครองให้เป็นรูปธรรม

ระบบการบริหารงานของกรมการปกครอง

ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย แสดงให้เห็นว่าระบบการบริหารงานของกรมการปกครอง สามารถช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของงานบริหารงานของกรมการปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวิเคราะห์และแสดงผลข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งสามารถทำให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าใจสถานการณ์ความมั่นคงในมิติทางภูมิศาสตร์ได้อย่างแม่นยำและชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ระบบการบริหารงานของกรมการปกครอง จะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ เช่น ข้อมูลการบริหารงานที่ล่าช้า ไม่ทันสถานการณ์ และช่องว่างในการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่ยังขาดประสิทธิภาพได้ การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ภาพถ่ายดาวเทียม (Satellite Imagery) ระบบเซนเซอร์ภาคพื้นดิน (Ground Sensors) โดรนตรวจการณ์ (UAV Intelligence) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) จะช่วยในการคาดการณ์แนวโน้มของภัยคุกคาม และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากผลการวิเคราะห์และการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการดำเนินการตามกลยุทธ์เชิงปรับปรุงอย่างเร่งด่วน จะเป็นแนวทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล ซึ่งนอกเหนือจากการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ระบบ เครื่องมือ ของหน่วยงาน กรมการปกครอง 4 ส่วนหน้า แล้ว การบูรณาการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) และ กองบัญชาการกองทัพอากาศ มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการสนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารงาน

ภูมิสารสนเทศ สำหรับพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสามารถสรุปแนวทางการใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. GISTDA มีศักยภาพที่โดดเด่นในการให้บริการข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมที่มีความละเอียดสูง สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ได้อย่างแม่นยำ เช่น การระบุแหล่งหลบซ่อนพักพิง เส้นทางเคลื่อนที่ และแนวโน้มการก่อเหตุรุนแรง อีกทั้งยังสามารถสนับสนุนด้านเทคนิคขั้นสูง โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ทำให้หน่วยงานข่าวกรองในพื้นที่สามารถดำเนินการเชิงรุกได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

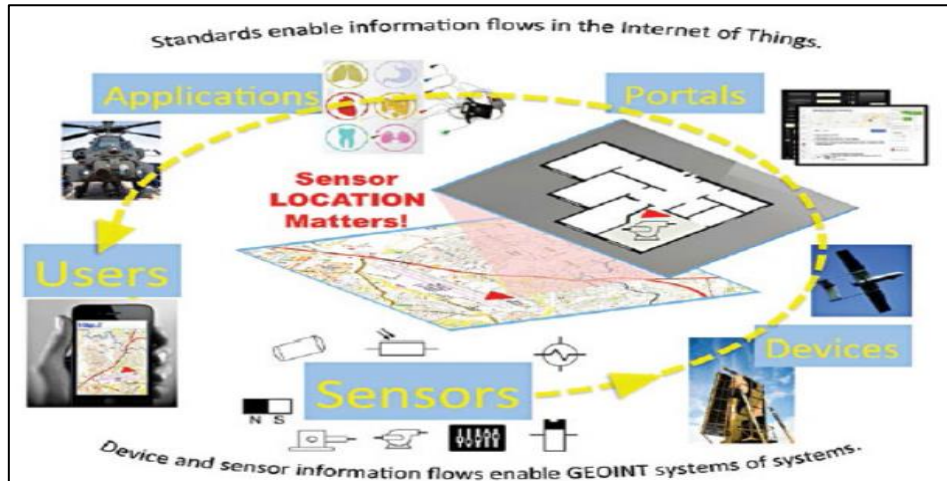
2. กองบัญชาการกองทัพไทย มีบทบาทสำคัญในการบูรณาการงานข่าวกรองภูมิสารสนเทศในระดับยุทธศาสตร์และยุทธวิธี โดยมีศูนย์ข่าวกรองทาง ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยต่าง ๆ ให้มีความเป็นเอกภาพและปลอดภัยสูง พร้อมทั้งมีระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลไปยังหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสามารถองค์ความรู้ เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทางในการใช้ระบบ GEOINT อย่างมืออาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความยั่งยืนของระบบงานข่าวกรองภูมิสารสนเทศในอนาคต

ภาพที่ 9 ความเชื่อมโยงระบบงาน GEOINT ของกองบัญชาการกองทัพไทย

ดังนั้น หากนำขีดความสามารถของทั้งสองหน่วยงานมาบูรณาการร่วมกัน จะช่วยให้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถตอบสนองต่อความต้องการข้อมูลที่ซับซ้อน หลากหลาย ครอบคลุม และทันต่วงที่ต่อสถานการณ์

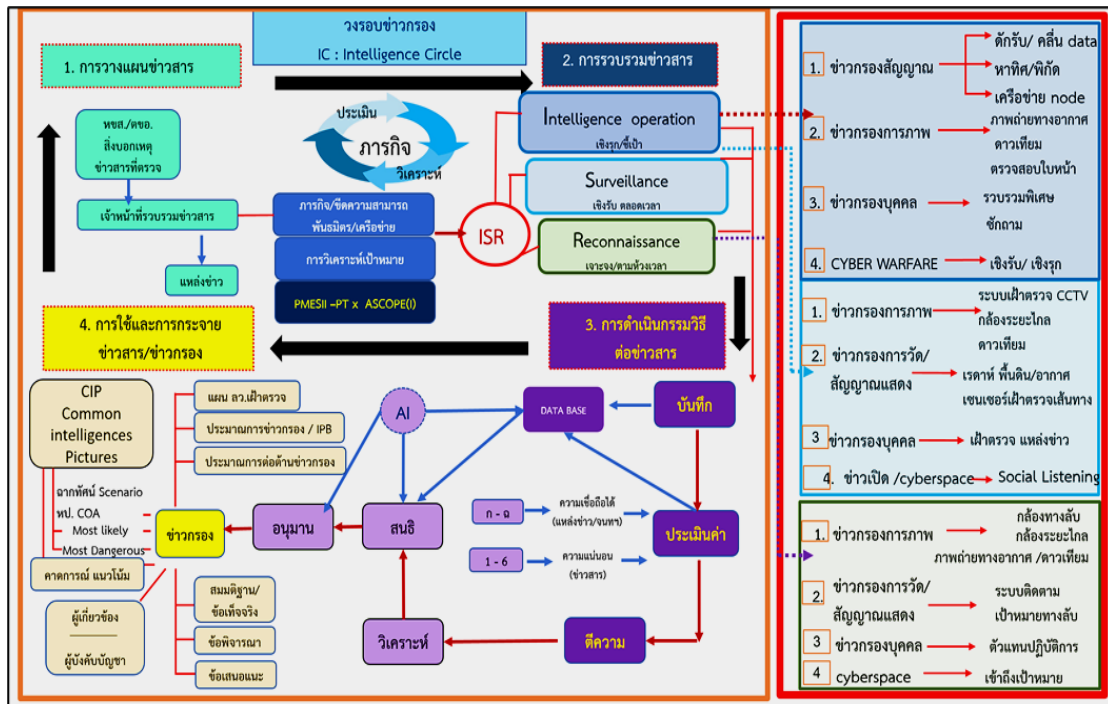
ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ดียิ่งขึ้น และจะส่งผลให้ภารกิจด้านความมั่นคงในพื้นที่ดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ภาพที่ 10 องค์ประกอบของ GEOINT เกิดจากการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือชนิดต่าง ๆ

เปรียบเทียบกับทฤษฎีข่าวกรอง

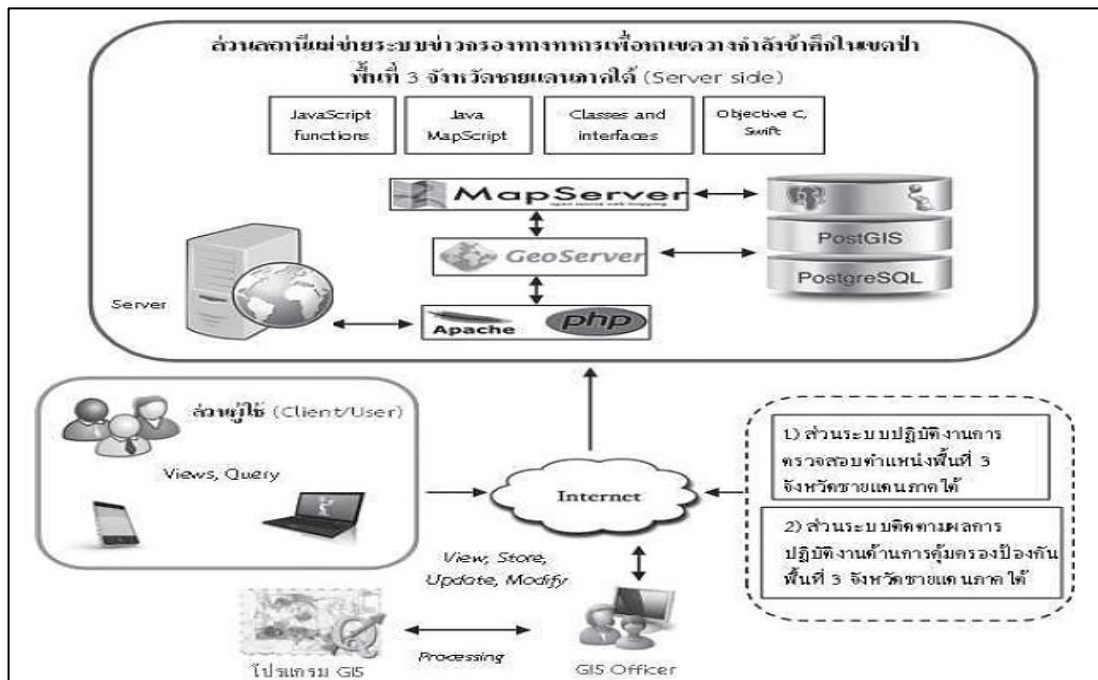
เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีข่าวกรองตามแนวคิดของวงรอบข่าวกรองตามหลักนิยมของกองทัพบกไทย ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การรวบรวมข่าวสาร 3) การดำเนินการวิธี และ 4) การใช้และแจกจ่าย พบว่าแม้ระบบข่าวกรองในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย แต่ยังมีข้อจำกัดด้านเครื่องมือและเทคโนโลยี ทำให้ขาดขีดความสามารถที่สมบูรณ์ในขั้นการรวบรวมข่าวสารและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น หากมีการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของระบบ GEOINT จะสามารถแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าว และเพิ่มความแม่นยำและรวดเร็วให้กับงานข่าวกรองในทุกขั้นตอนของวงรอบข่าวกรองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 11 วงรอบข่าวกรองที่มีการใช้เครื่องมือด้านการข่าวที่มีอยู่ในทุกขั้นตอน

เปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บริษัท อาอีกุล และ ไพศาล จีฟู เรื่อง การพัฒนาเทคโนโลยีระบบข่าวกรองสำหรับการปฏิบัติการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้¹⁵ โดยมีการมองเห็นพ้องกันในประเด็นที่ว่า ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์และยุทธวิธี อีกทั้งยังช่วยให้หน่วยงานทางทหารสามารถเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าว เน้นไปที่การพัฒนากลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีเฉพาะทางในพื้นที่เฉพาะ สำหรับผู้วิจัยเองได้ขยายมิติของการวิเคราะห์เชิงองค์กรโดยใช้กรอบ SWOT และ TOWS Matrix อย่างชัดเจน เพื่อให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความท้าทาย นอกจากนี้ ยังเน้นถึงความจำเป็นของการบูรณาการความร่วมมือของข้อมูลข่าวสารข้ามหน่วยงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น ทั้งนี้สามารถนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับขีดความสามารถของงานข่าวกรองภูมิสารสนเทศในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพ 12 กรอบแสดงการเชื่อมส่วนต่างๆ ของระบบงานสำรวจทางทหาร¹⁴

สำหรับอีกงานวิจัยที่เน้นเรื่องการพัฒนาระบบงานสำรวจโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่¹⁶ คืองานวิจัยของ ปาลิตา ไพศาลรุ่งพนา, วุฒิรงค์ คงวุฒิ, พัฒน์ศรีญ์ เลหาไพบุลย์ และ อรณิชา คงวุฒิ เรื่อง แนวทางการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาประยุกต์ใช้ในงานสำรวจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับหน่วยสำรวจกองทัพบก ซึ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลข่าวสารให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับกลยุทธ์ปรับปรุงในประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูลและการวิเคราะห์ที่แม่นยำ รวดเร็ว โดยสามารถนำข้อสรุปจากงานวิจัยทั้งสองนี้มาบูรณาการร่วมกัน เพื่อพัฒนาระบบสำรวจภูมิสารสนเทศในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเชิงพื้นที่มากยิ่งขึ้น

ในโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความขัดแย้ง การได้เปรียบคู่ต่อสู้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่ชัยชนะและเพิ่มอำนาจในการต่อรอง ดังที่นักปรัชญาชาวจีนนามว่า “ซุนวู” กล่าวไว้ว่า “รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง” ซุนวู เน้นเป็นพิเศษในประเด็นก่อนที่จะเปิดฉากทำสงครามว่า จะต้องวิเคราะห์เงื่อนไขต่างๆ ของคู่ศึก และค้นคว้ากำหนดแผนการรบ ต้องวิเคราะห์และเปรียบเทียบ เพื่อเสาะหาข้อดี ข้อด้อย ความได้เปรียบเสียเปรียบทั้งสองฝ่ายอย่างจริงจัง¹⁷ ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน คู่ขัดแย้งต่างพยายามค้นหาจุดอ่อนของอีกฝ่ายเสมอเพื่อชิงความริเริ่มในการต่อสู้ ซึ่งเห็นได้ชัดจากกรณีสงครามระหว่าง

อิสราเอลกับกลุ่มฮามาส ที่อิสราเอลสามารถนำข้อมูลข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ และเทคโนโลยีระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ มาใช้ในการกำหนดเป้าหมายกลุ่มฮามาส ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการปฏิบัติการทางข่าวกรองและประสิทธิภาพของการใช้อาวุธได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 13 การใช้ระบบข่าวกรองเพื่อค้นหาเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพของอิสราเอล ในสงครามกับกลุ่มฮามาส

บทที่ 5

บทสรุป

ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้หน่วยงานด้านความมั่นคงสามารถวิเคราะห์ข้อมูลภูมิศาสตร์ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ โดยการบูรณาการข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม (Satellite Imagery) เซนเซอร์ภาคพื้นดิน (Ground Sensors) และการใช้งานโดรนตรวจการณ์ (UAV Intelligence) ควบคู่ไปกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ซึ่งจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาสามารถคาดการณ์ภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ มาใช้งานจริงทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสามารถดำเนินการได้ทันทีด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งด้านบุคลากรและระบบปฏิบัติการ โดยเน้นการเน้นการฝึกอบรมและเพิ่มทักษะเฉพาะด้านให้แก่บุคลากร รวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านข่าวกรองให้พร้อมใช้งานทันต่อสถานการณ์ การขอรับการสนับสนุนข้อมูลเฉพาะทาง จากทางภาครัฐและองค์กรความร่วมมือ ซึ่งมีขีดความสามารถในการสนับสนุนข้อมูลขั้นสูง รวมถึงการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยี สนับสนุนอุปกรณ์เดิมที่มีอยู่ อีกทั้งจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการข่าวในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้การนำระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ มาใช้จะช่วยปิดช่องว่างที่เกิดจากข้อจำกัดเดิมในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งยังช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา ให้สามารถจัดการกับภัยคุกคามและสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจากการศึกษาของผู้วิจัย สามารถสรุปประเด็นการพัฒนาระบบงานข่าวกรองภูมิสารสนเทศสนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแต่ละระดับ ได้ดังนี้

ด้านยุทธการ (Operational Level) ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศช่วยในการวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติของภาพรวมของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. หรือระดับหน่วยเฉพาะกิจระดับจังหวัด ให้มีความแม่นยำในเชิงพื้นที่สูงขึ้น สนับสนุนการวิเคราะห์และเลือกพื้นที่เป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากร การควบคุมพื้นที่ให้ปลอดภัย และช่วยประเมินสถานการณ์พื้นที่ในระดับปฏิบัติการได้แบบเรียลไทม์หรือใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด เพิ่มขีดความสามารถในการตอบสนองต่อภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

หน่วยเฉพาะกิจระดับจังหวัด ใช้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ วิเคราะห์เส้นทางที่กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงอาจใช้เคลื่อนที่ โดยใช้ข้อมูลภูมิประเทศและภาพถ่ายดาวเทียมในการวางแผน จัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัด หรือวางแผนในการซุ่มเฝ้าตรวจ รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายที่แม่นยำในการปฏิบัติการตรวจค้นหรือค้นหาพื้นที่ต้องสงสัย

ด้านยุทธวิธี (Tactical Level) ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ ให้ข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติการหน่วยระดับเล็กอย่างรวดเร็ว แม่นยำ และทันเหตุการณ์ ด้วยข้อมูลแผนที่ ภาพถ่ายดาวเทียม ข้อมูลเส้นทาง และข้อมูลตำแหน่งที่ตั้งที่ถูกต้องชัดเจน ช่วยเพิ่มความปลอดภัย ลดการสูญเสีย และเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติการกิจในเฉพาะพื้นที่ของกำลังพลในระดับหมวดหรือชุดปฏิบัติการ การนำข้อมูลไปใช้ในการกิจ เช่น ภาพถ่ายดาวเทียมและแผนที่ละเอียดระดับหมู่บ้านหรือในพื้นที่ป่าภูเขาเพื่อวางแผนการลาดตระเวน หลีกเลี่ยงเส้นทางเสี่ยงจากการซุ่มโจมตี และระบุเป้าหมายการตรวจค้นหรือปิดล้อมพื้นที่เป้าหมายได้อย่างแม่นยำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในด้านการยกระดับประสิทธิภาพของงานข่าวกรองให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ตลอดจนการจัดทำข่าวกรองที่ช่วยให้ผู้บังคับบัญชามองเห็นภาพสถานการณ์ได้อย่างชัดเจน บนพื้นฐานของข้อมูลที่ต้องหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากที่สุด ซึ่งจะเอื้อต่อการวางแผนสั่งการของหน่วยเหนือ และการปฏิบัติที่สอดคล้องทันเวลาของหน่วยรอง อีกทั้งยังทำให้ทุกระดับสามารถเข้าใจสถานการณ์ในภาพสนามรบเดียวกัน นำไปสู่ความสำเร็จของภารกิจในภาพรวม

ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยควรมีการศึกษาต่อยอดในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ

1. การบูรณาการข้อมูลข่าวกรองจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ระบบข่าวกรองภูมิสารสนเทศ สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น
2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และฐานจัดเก็บข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการวิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. การศึกษาวิจัยเชิงลึกที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากำลังพลและการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ด้านข่าวกรอง โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีและการวิเคราะห์ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

1. ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, 13 ตุลาคม 2561.
2. สำนักนโยบายและแผนกลาโหม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2570) กระทรวงกลาโหม. [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://shorturl.asia/2St76>
3. กองทัพบก. สมุดปกขาว กองทัพบก พ.ศ. 2567.
4. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.). แนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ชินีเพ็ญ ศรีชัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ยะลา: 2561.
5. พระราชบัญญัติข้าราชการองแห่งชาติ พ.ศ. 2562 [อินเทอร์เน็ต]. 2567.
6. โรงเรียนข่าวทหารบก. เอกสารการสอนวิชาข่าวกรอง โรงเรียนข่าวทหารบก; 2562.
7. วารสารนภายธิปัตย์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1. การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. มัณฑนา แยมวิบูล [อินเทอร์เน็ต]. 2564 [เข้าถึงเมื่อ 20 พฤษภาคม 2568]. เข้าถึงได้จาก: <https://awc.rtaf.mi.th>
8. National System for Geospatial Intelligence. Geospatial Intelligence (GEOINT) basic doctrine. Publication 1.0. April 2018.
9. ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก. การปฏิบัติการไซเบอร์และสงครามอิเล็กทรอนิกส์. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : 2565.
10. Gistda สำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน). แผนพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: 2566.
11. กองทัพไทย. แผนปฏิบัติการพัฒนาข่าวกรองภูมิสารสนเทศ กองทัพไทย ระยะที่ 1 และ 2 พ.ศ. 2563 - 2570.
12. สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ. “การใช้เทคโนโลยี ICT เพื่อการตรวจหาและป้องกันการก่อการร้าย”. (ออนไลน์). [เข้าถึงเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2568]. เข้าถึงได้จาก https://www.dti.or.th/page_bx.php?cid=24&cno=4084

13. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า. แผนเสริมสร้างสันติสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2568.
14. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. อนาคต/ทิศทางการแก้ไข ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนใต้ กรุงเทพฯ : 2562.
15. ปรัชญา อารีกุล, พันโท, ดร. ไพศาล จี๊ฟู ผู้ช่วยศาสตราจารย์. แนวทางพัฒนาระบบ ข้าราชการทางทหารเพื่อหากองกำลังข้าศึกในเขตป่าพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า; 2558.
16. ปาลิตา ไพศาลรุ่งพนา, นาวาอากาศโท, วุฒิรงค์ คงวุฒิ, พัฒน์ศรัณย์ เลาหไพบุลย์, และ อรณิชา คงวุฒิ. แนวทางการนำปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้ในงานข้าราชการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับหน่วยข้าราชการกองทัพบก. วารสารวิชาการโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า. 22; 2567.
17. บุญศักดิ์ แสงระวี. ตำราพิชัยสงคราม ชุนวู.พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: 2558.

ภาคผนวก

แบบสำรวจความต้องการข้อมูลข่าวสารเชิงพื้นที่ เกี่ยวกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากบุคลากรที่ทำงานด้านการข่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบฟอร์มนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความต้องการข้อมูลข่าวสารเชิงพื้นที่เกี่ยวกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบข่าวกรองและกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-นามสกุล (ไม่จำเป็นต้องระบุ หากเป็นข้อมูลลับ)
2. หน่วยงานที่สังกัด
3. ตำแหน่งงาน
4. พื้นที่รับผิดชอบ (จังหวัด/อำเภอ/ตำบล)
5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในพื้นที่

ส่วนที่ 2: ประเภทของข้อมูลข่าวสาร/ข่าวกรองที่ต้องการ

- ท่านต้องการข้อมูลข่าวสารประเภทใด (เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
 - ☐ ข้อมูลตำแหน่งที่อยู่และเส้นทางเคลื่อนที่ของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
 - ☐ ข้อมูลแหล่งซ่องสุมและที่พักพิงของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
 - ☐ ข้อมูลการติดต่อสื่อสารและเครือข่ายของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
 - ☐ ข้อมูลด้านการสนับสนุนทางการเงินและอาวุธ
 - ☐ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มการก่อเหตุและยุทธวิธีของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 3: ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ

- ท่านต้องการรับข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางใดเป็นหลัก (เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
 - ☐ รายงานข่าวสารทางเอกสาร
 - ☐ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) หรือระบบแผนที่สถานการณ์ Digital maps
 - ☐ การแจ้งเตือนผ่านแอปพลิเคชันหรืออุปกรณ์สื่อสาร
 - ☐ การประชุมหรือสรุปสถานการณ์
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 4: ปัญหาในการรับ-ส่งข่าวสาร

- ท่านพบปัญหาใดในการรับหรือส่งต่อข้อมูลข่าวสาร (เลือกได้มากกว่าหนึ่งข้อ)
 - ☐ ข้อมูลไม่ทันสมัยหรือไม่ตรงกับสถานการณ์จริง
 - ☐ ข้อมูลมีความซับซ้อนและยากต่อการตีความ
 - ☐ ช่องทางการรับส่งข้อมูลมีข้อจำกัดด้านความปลอดภัย
 - ☐ การเข้าถึงข้อมูลถูกจำกัดด้วยระดับชั้นความลับ
 - ☐ ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยีและระบบเชื่อมโยงข้อมูล
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 5: ความถี่ที่ต้องการรับข้อมูล

- ท่านต้องการรับข้อมูลข่าวสารในช่วงเวลาใดเป็นหลัก
 - ☐ เรียลไทม์ (Real-time)
 - ☐ รายวัน
 - ☐ รายสัปดาห์
 - ☐ รายเดือน
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 6: ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบข่าวสารในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่?
(กรุณาระบุ).....
.....
.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก ญัฐภูมิ ฉัตรภูมิ

วัน เดือน ปีเกิด

15 กุมภาพันธ์ 2524

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2547

ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรม
อุตสาหกรรม

พ.ศ. 2558

หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 93 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2548

ผู้บังคับหมวดทหารสารวัตร กองร้อยทหารสารวัตร
จังหวัดทหารบกเพชรบุรี

พ.ศ. 2553

ผู้บังคับกองร้อยทหารสารวัตร กองพลทหารราบที่ 9

พ.ศ. 2557

ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

พ.ศ. 2558

ประจำแผนก กรมการสารวัตรทหารบก

พ.ศ. 2559

ผู้บังคับกองพันทหารสารวัตรที่ 41

พ.ศ. 2563

ฝ่ายอำนวยการช่าง กองทัพอากาศที่ 4

พ.ศ. 2565

หัวหน้ากองกิจการพลเรือน มณฑลทหารบกที่ 45

พ.ศ. 2566

หัวหน้ากองยุทธการ มณฑลทหารบกที่ 44

พ.ศ. 2567

รองผู้อำนวยการกองช่าง กองทัพอากาศที่ 4

ราชการสนาม

พ.ศ. 2563 - 2564

หัวหน้าชุดภัยแทรกซ้อน กองปฏิบัติการ สำนักอำนวยการ
ข่าวกรอง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า

พ.ศ. 2565

ผู้อำนวยการ กองปฏิบัติการ สำนักอำนวยการข่าวกรอง
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า

พ.ศ. 2566 - 2567

รองผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจ กรมทหารพรานที่ 45

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2568 - ปัจจุบัน

หัวหน้ากองยุทธการและการข่าว ศูนย์การกำลังสำรอง

